

WIJKAKKOORD

SAMEN VOOR ONZE WIJK

KRALINGSEVEER
2022-2026

Wijkraad
Kralingseveer

INHOUD WIJKAKKOORD

HET WIJKAKKOORD IS DE BASIS
VOOR DE SAMENWERKING IN
ONZE WIJK

VOORWOORD

WIJKVISIE

Kralingseveer
Bewonersparticipatie
Kansen en uitdagingen
Informatie en cijfers
Toekomstbeeld
De 5 grote opgaven
Samenwerken
Partners

JAARACTIEPLAN

De 5 grote opgaven
Verbinding en leefbaarheid
Veiligheid
Buitenruimte
Wonen
Mobiliteit en bereikbaarheid

STEDELIJKE OPGAVEN

Stedelijke opgaven

BIJLAGEN

Staat van de Wijk
Wijkidentiteit
Jonge kunstenaars uit de wijk

SAMEN VOOR ONZE WIJK

VOORWOORD

**MET WIJK AAN ZET
KRIJGEN ROTTERDAMMERS
MEER INVLOED OP WAT ER
GEBEURT IN HUN WIJK, ZO
OOK IN KRALINGSEVEER.**

De afgelopen periode heeft de wijkraad aan wijkbewoners en wijkpartners gevraagd wat zij belangrijk vinden voor de wijk. Dit heeft goede feedback opgeleverd over wat goed gaat in de wijk maar ook hoe het beter, groener en veiliger in de wijk kan.

In dit wijkakkoord leggen we u het jaaractieplan voor met concrete acties waarmee we aan de slag willen. Dat doen we samen met bewoners, de gemeente en alle partners in de wijk. Ook delen we de wijkvisie, met onder meer informatie over de wijk, ambities en knelpunten, het wijknetwerk en de stedelijke opgaven.

De wijkraad nodigt iedereen uit hieraan mee te werken. Laten bewoners, de gemeente en alle partners samen met ons een succesvolle samenwerking aangaan om aan de toekomst van de wijk te werken.

Samen voor onze wijk!

WIJKVISIE

WIJKAKKOORD
2022-2026

Wijkraad
Kralingseveer

KRALINGSEVEER

Ingesloten door Capelle aan den IJssel, ligt de oudste en kleinste wijk van Prins Alexander: Kralingseveer.

Waar ooit de grootste zalmafslag van Nederland zat ontwikkelde in de loop der eeuwen zich een lintvormig dorp langs de dijk bij de aanlegplaats van het veer richting IJsselmonde. Rond 1900 kwam er ook andere bedrijvigheid in de vorm van fabrieken, scheepswerven en een zand- en grindoverslagbedrijf met een betonmortelcentrale. Als gevolg van deze bedrijvigheid ontwikkelde zich ook een flinke uitbreiding van het dorp.

De originele arbeiderswoningen in de wijk zijn een blijvende herinnering aan die tijd en soms staat de tijd ook echt even stil. In het productiebos of op de tuinvereniging genieten bewoners en bezoekers van de rust, de ruimte, de stilte en het groen.

De mensen kennen elkaar, groeten elkaar en staan klaar voor elkaar. De speeltuin is een belangrijke ontmoetingsplek in de wijk, net als Huis van de Wijk Rendierhof.

DE NAAM KRALINGSEVEER KOMT VAN HET VEERBOOTJE DAT OOI VAN KRALINGEN NAAR IJSSELMONDE GING. DIT VEER WORDT AL IN EEN OORKONDE UIT 1333 GENOEMD, MAAR IS WAARSCHIJNLIJK NOG VEEL OUDER.

Organisaties zoals de Laankerk, De Sikh tempel en gro-up zorgen voor maatschappelijke ondersteuning en bieden gelegenheid tot samenkomst.

Vele vrijwilligers zetten zich in voor onder andere de speeltuinvereniging, het Huis van de Wijk, de buurtwinkel en de wijkkrant. Maar ook voor evenementen zoals Ministad, Halloween, de speelweek, de buitenbios, het jazzfestival en in het verleden het grootse Trailerpop. Evenementen die de wijkbewoners samenbrengen en het unieke karakter van de wijk benadrukken.

Veruit de meeste Kralingseveerders zijn trots op hun wijk en voelen zich ermee verbonden. Toch zijn er ook zorgen over hun wijk. Zorgen over de verzakkingen, verkeersveiligheid en -alhoewel de meeste bewoners de kansen van het Nieuwe Rivium toejuichen- maken zij zich ook zorgen over de effecten op de wijk met betrekking tot sluipverkeer en parkeeroverlast.

Wijkbewoners vinden het belangrijk dat de wijk door iedereen goed onderhouden wordt en dat overlast van bijvoorbeeld het Boumanterrein aangepakt wordt.

Waar 'nieuwe' bewoners net aan hun toekomst beginnen in de wijk of tijdelijk aanwaaien vanwege studie of werk, wonen de meeste bewoners al een groot deel of zelfs hun hele leven in de wijk.

Dit zorgt voor een prachtige nieuwe samenstelling die we moeten koesteren en beschermen.

BEWONERS PARTICIPATIE

Bewoners maken de wijk en daarom luisteren we graag naar wat de bewoners van Kralingseveer belangrijk vinden. Samen maken we onze wijk mooier, gezelliger, groener, schoner en veiliger. Een leefbare wijk voor jong en oud, daar doen we het voor. Samen voor onze wijk!

Wijk aan Zet is bedoeld om bewoners meer invloed en zeggenschap te geven over wat zij belangrijk vinden in hun wijk. Daarom hebben de bewoners een belangrijke rol gespeeld bij het opstellen van het wijkakkoord.

De ideeënbuis, ontvangen e-mails, berichten en de vele gesprekken met bewoners leverden veel punten van aandacht op. Maar ook door lid te worden van een aantal van de vele WhatsApp-groepen die de wijk rijk is zoals de Leefomgevingsappgroep. De WhatsApp-groepen bevestigden belangrijke signalen maar brachten ook een kritische noot en vernieuwende perspectieven.

Zo ontstond er een goede basis om verder op inhoud in te gaan met een vragenlijst in de Gemeente Peiler App. Met een Koek en Zopie promotie aan de verkeersader van de wijk, de IJsselmondselaan, brachten we de vragenlijst onder de aandacht en kregen we veel bewoners zover om hun mening over belangrijke onderwerpen binnen de wijk met ons te delen. Dankzij al deze feedback hebben we een passend wijkakkoord op weten te stellen met daarin een ambitieus jaaractieplan 2023, waarin de meeste bewoners zich in zullen herkennen.

Een wijkakkoord op maat, voor Kralingseveer en alle Kralingseveerders.

KANSEN EN UITDAGINGEN

TIJDENS HET PROCES OM TOT HET WIJKAKKOORD TE KOMEN HEBBEN WE DE KANSEN, BEDREIGINGEN, STERKTES EN ZWAKTES VAN DE WIJK IN BEELD GEBRACHT. DAT HEBBEN WE GEDAAN ALS WIJKRAAD, MET BEWONERS EN DE VERSCHILLENDE AFDELINGEN VAN DE GEMEENTE ROTTERDAM. DE UITKOMSTEN HIERVAN HEBBEN WE VERWERKT IN HET JAARACTIEPLAN.

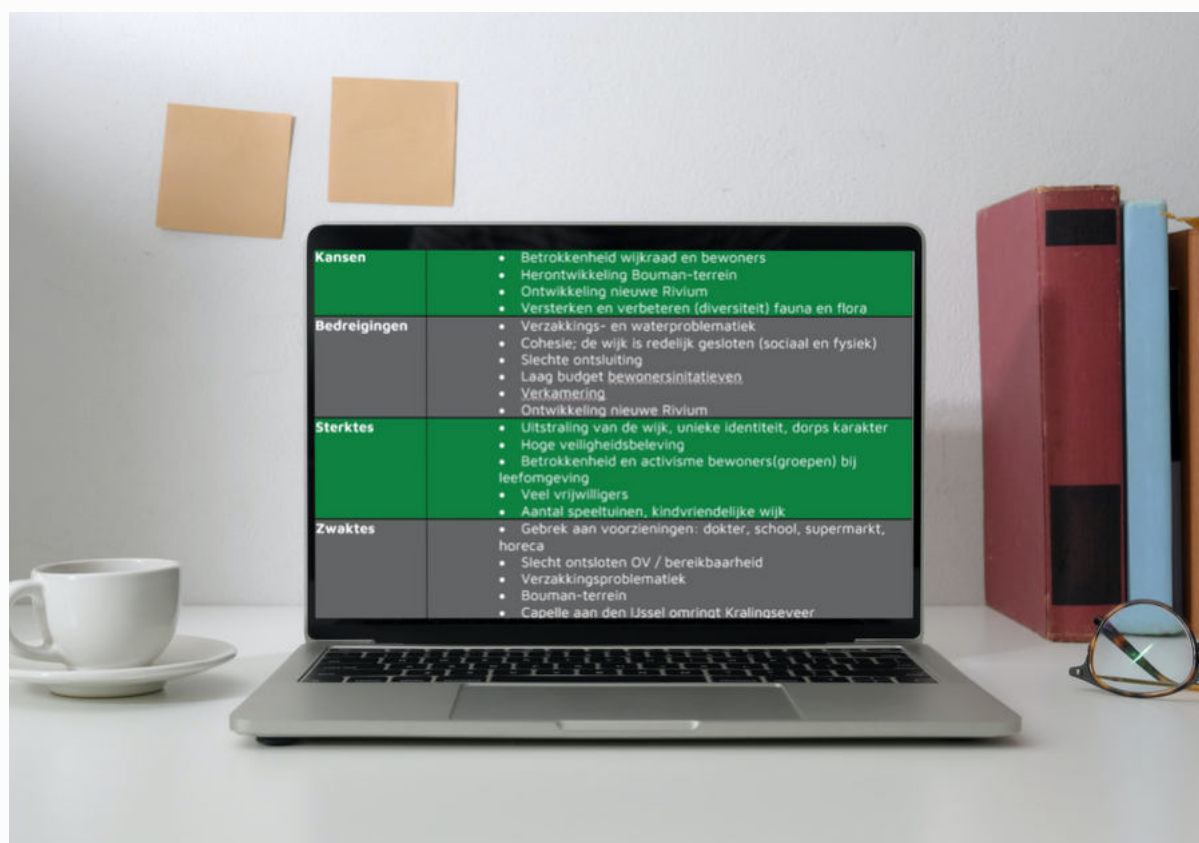
Kansen vallen vooral binnen de thema's verbinding & leefbaarheid, mobiliteit & bereikbaarheid en externe ontwikkelingen.

Bedreigingen komen uit de thema's veiligheid, wonen, bereikbaarheid & mobiliteit en verbinding & leefbaarheid.

Sterktes van de wijk vallen onder meer onder de thema's verbinding & leefbaarheid, economie / werk & inkomen en sport, recreatie & cultuur.

Zwaktes vinden we veel binnen de thema's mobiliteit & bereikbaarheid, buitenruimte, verbinding & leefbaarheid en voorzieningen.

Verbinding & leefbaarheid is een terugkerend thema. De twintig opvallendste zaken die uit deze inventarisatie kwamen staan in de onderstaande tabel.

Kansen	<ul style="list-style-type: none"> • Betrokkenheid wijkraad en bewoners • Herontwikkeling Bouman-terrein • Ontwikkeling nieuwe Rivium • Versterken en verbeteren (diversiteit) fauna en flora
Bedreigingen	<ul style="list-style-type: none"> • Verzakkings- en waterproblematiek • Cohesie: de wijk is redelijk gesloten (sociaal en fysiek) • Slechte ontsluiting • Laag budget bewonersinitiatieven • Verkamering • Ontwikkeling nieuwe Rivium
Sterktes	<ul style="list-style-type: none"> • Uitstraling van de wijk, unieke identiteit, dorps karakter • Hoge veiligheidsbeleving • Betrokkenheid en activisme bewoners(groepen) bij leefomgeving • Veel vrijwilligers • Aantal speeltuinen, kindvriendelijke wijk
Zwaktes	<ul style="list-style-type: none"> • Gebrek aan voorzieningen: dokter, school, supermarkt, horeca • Slecht ontsloten OV / bereikbaarheid • Verzakkingsproblematiek • Bouman-terrein • Capelle aan den IJssel omringt Kralingseveer

INFORMATIE EN CIJFERS

Behalve bewoners en medewerkers van de gemeente hebben we ook andere informatiebronnen gebruikt om een goed beeld te krijgen van de wijk.

Staat van de wijk Kralingseveer

De gemeente Rotterdam heeft op basis van diverse data en inzichten van medewerkers de zogenaamde Staat van de Wijk opgesteld. Hierin staat veel informatie over onder andere de (woon)situatie, veiligheid, werk en inkomen, bevolkingsopbouw en welzijn in Kralingseveer. Zie de bijlage voor het volledige document.

Enkele zaken die in de Staat van de Wijk zijn opgenomen, staan hieronder.

Veiligheidsbeleving (index)

% Inwoners dat tevreden is over leefruimte

Wijkidentiteit Kralingseveer

De Veldacademie heeft onderzoek gedaan naar de identiteit van Kralingseveer. Hierbij is gebruik gemaakt van bestaande profielen van de gemeente. Maar liefst 126 Kralingseveerders hebben n.a.v. een oproep van de wijkraad en via MijnRotterdam een online vragenlijst ingevuld en er heeft met de wijkraad een workshop plaatsgevonden. Hieronder enkele quotes van wijkbewoners.

De volledige rapportage is in de bijlage te vinden.

Bewoners lijken minder rekening met elkaar te houden dan toen we net hier kwamen wonen. meer individualisering, dat is jammer. helaas ook meer vervuiling in de straten."

"Gemoedelijk, kleinschalig en betrokken met een dorpskarakter en dichtbij het ware stadsleven."

"Rustige wijk. Veilige wijk. Laatste tijd wordt het onderhoud minder van de buitenruimte. Verpaupering kan dan toeslaan, dit geldt ook voor het parkeren."

"Heerlijke wijk, die dorps aanvoelt en waar we de kinderen met een gerust hart zelfstandig durven buiten laten spelen. Er worden veel activiteiten georganiseerd."

TOEKOMSTBEELD

DE MEESTE KRALINGSEVEERDERS
ZIJN HEEL DUIDELIJK OVER HOE ZIJ
DE TOEKOMST VAN DE WIJK ZIEN.

Zij wonen graag in een wijk met prachtige groene buitenruimtes waar bewoners samen kunnen komen, de rust kunnen opzoeken of waar juist gespeeld kan worden. Waar nog steeds naar elkaar omgekeken wordt en om de samenhang te versterken er activiteiten in de wijk georganiseerd worden. Activiteiten passend bij de behoeftes van verschillende doelgroepen. Het Huis van de Wijk en de omliggende ruimte is het hart van de wijk, waar bewoners samenkomen met elkaar maar ook met de gemeente en de wijkraad.

In de toekomst willen alle bewoners zich met plezier door de wijk bewegen zonder zich druk te hoeven maken om hardrijders en sluijverkeer. Voetgangers en fietsers hebben de ruimte en voldoende mogelijkheden om zich zowel binnen als buiten de wijk te bewegen. Er is een goede aansluiting op het OV waarbij bewoners niet afhankelijk zijn van eigen vervoer.

Maar de wijk van de toekomst is er ook één waarin iedereen zijn steentje bijdraagt aan een goed onderhouden wijk. Waar de gemeente het goede voorbeeld geeft en bewoners gestimuleerd worden hun eigen plek te onderhouden.

Een wijk waar je met plezier en een trots gevoel rondkijkt, waar iedereen zich beschermd voelt en waar iedereen welkom is.

Dat is toch wat we allemáál willen voor Kralingseveer?

DE 5 GROTE OPGAVEN

WE GAAN ONS BEST DOEN OM BOVENSTAAND TOEKOMSTBEELD WAAR TE MAKEN EN HET JAARACTIEPLAN SPEELT DAAR EEN GROTE ROL IN.

Laten we maar meteen met de deur in huis vallen met de vijf grote opgaven in Kralingseveer. Deze zijn verwerkt in het jaaractieplan.

- Verbinding en leefbaarheid
- Veiligheid
- Buitenruimte
- Wonen
- Mobiliteit en bereikbaarheid

Per opgave staat in het jaaractieplan wat er volgens de wijk de komende tijd moet gebeuren om de wijk beter te maken.

De wijkraad houdt in de gaten of iedereen zich aan de afspraken houdt. Gaan dingen niet volgens afspraak, dan trekt de wijkraad aan de bel bij de gemeente.

SAMENWERKEN

Wij streven naar een goede, plezierige en succesvolle samenwerking met alle betrokkenen in de wijk. Natuurlijk zijn dat als eerste de Kralingseveerders; zij wonen, leven, recreëren, sporten, werken, ontspannen en ontmoeten hier. Online, op straat en tijdens bijeenkomsten en evenementen is de wijkraad op een laagdrempelige manier bereikbaar voor alle doelgroepen.

Een aantal actieve wijkbewoners komen samen en zetten zich als groep in voor de wijk. De wijkraad zoekt hierin waar mogelijk en gewenst een samenwerking. Een goed voorbeeld hiervan is De Belangenvereniging Kralingseveer, opgericht om de belangen van de woningeigenaren in Kralingseveer m.b.t. wateroverlast en de verzakkingsproblematiek te behartigen. Zij sluiten zich aan bij de wijkraad en zullen als klankbordgroep bodemproblematiek met alle kennis die zij hebben een enorme rol spelen in de samenwerking met de gemeente aangaande de verzakkingsproblematiek.

Een soortgelijke samenwerking is die met de klankbordgroep Rivium. In overeenstemming met de gemeente Capelle aan den IJssel is hier door de wijkraad nieuw leven ingeblazen met een grotere groep bewoners. Zij zullen betrokken worden en een adviserende rol hebben bij de gesprekken die plaats vinden met de gemeente Capelle aan den IJssel aangaande de plannen rondom het Rivium.

Kralingseveer heeft een wijkkrant die bewoners informeert over activiteiten en onderwerpen die spelen in de wijk. Een belangrijk communicatiemiddel waar door de redactie veel energie in wordt gestopt en 4 keer per jaar uitkomt. Door de gelegenheid te bieden tot een samenwerking heeft de wijkkrant een grote rol gespeeld in het vormen van een nieuw platform voor de wijkraad.

Daarnaast zijn er anderen met wie we samenwerken zoals gro-up, de welzijnspartner van de gemeente Rotterdam in de wijk. Samen met gro-up en alle vrijwilligers die voor de organisatie actief zijn organiseren wij evenementen in de wijk waarbij bewoners samenkomen en het Huis van de Wijk een belangrijkere rol in de wijk krijgt. Een samenwerking die de wijk in de toekomst veel gaat brengen.

En natuurlijk werken we samen met medewerkers van de gemeente Rotterdam. Met regelmaat met de wijkmanager, wijknetwerker en wijkraadcoördinator maar ook met diverse afdelingen binnen de gemeente. Niet alleen over wat er speelt in de wijk of bij de gemeente zelf, ook over bijvoorbeeld bewonersinitiatieven in Kralingseveer en het wijkakkoord dat hier voor u ligt.

Iedere kans voor de wijk wordt aangepakt. De wijkraadsleden bezoeken bijeenkomsten en spreken zich uit over de wijk. In november 2022 hebben we wethouder Simons rondgeleid in Kralingseveer. Hij gaat over onder andere de wijken en Wijk aan Zet. We hebben hem met trots de wijk laten zien maar ook enkele zorgpunten voorgelegd. Deze zorgen zoals over het onderhoud van openbare ruimtes, verkeersveiligheid, de verzakkingsproblematiek maar ook het Boumanterrein zullen mede door dit bezoek meer aandacht binnen de gemeente krijgen.

JAARACTIE PLAN

WIJKAKKOORD
2022-2026

DE 5 GROTE OPGAVEN

VERBINDING & LEEFBAARHEID

Door verbinding wordt de samenwerking beter. We kunnen elkaar versterken.

VEILIGHEID

In het algemeen wordt de wijk als veilig ervaren aangaande criminaliteit. Qua verkeersveiligheid scoort de wijk echter laag.

BUITENRUIMTE

Een goed onderhouden wijk zonder vuil en onkruid, is een fijne wijk. Groene en toegankelijke buitenruimtes bevorderen de verbinding met de wijk, vergroot de band onderling en het veiligheidsgevoel.

WONEN

Om de betrokkenheid en daardoor de wijkidentiteit te behouden is het belangrijk om in te springen op signalen uit de wijk die het woonplezier negatief of positief beïnvloeden.

MOBILITEIT & BEREIKBAARHEID

Kralingseveer is een oude wijk met smalle straten welke niet bestand zijn tegen de huidige parkeerdruk. Voor bewoners die afhankelijk zijn van OV, de fiets of te voet moeten ligt de wijk afgelegen en is er onvoldoende (veilige) aansluiting.

1. VERBINDING EN LEEFBAARHEID

Wijkbewoners vinden het belangrijk dat de Rotterdamse dorpscultuur binnen de wijk behouden wordt. De wijk kent een actief verenigingsleven met vele en diverse vrijwilligers. De sociale betrokkenheid van bewoners is groot; bewoners kijken nog naar elkaar om. Die betrokkenheid wordt versterkt door de vele activiteiten die van oudsher in de wijk georganiseerd worden. Toch missen kinderen en jongeren een eigen, laagdrempelige plek waar zij ook met minder goed weer bijeen kunnen komen.

Voor de wijk kenmerkende evenementen zoals de Speelweek, Ministad en door bewoners gemiste Trailerpop voelen vertrouwd maar benadrukken soms ook de terughoudendheid met betrekking tot nieuwe ervaringen zoals het Jazzfestival. Juist een combinatie van bekende en nieuwe ervaringen zal bijdragen aan de verbinding en leefbaarheid van de gehele wijk en daarom moet er ook –financieel- ruimte voor beide zijn.

Bewoners ervaren afstand tot de politiek. Ingecapseld door de gemeente Capelle aan den IJssel is de wijk met betrekking tot onderwerpen zoals verkeersveiligheid,

het nieuwe Rivium en sluisverkeer vaak afhankelijk van beslissingen van de Capelse gemeenteraad. Deze gemeenteraad behartigt uiteraard de belangen van Capelle aan den IJssel en niet die van Kralingseveer. Het vertrouwen dat de gemeente Rotterdam de wijk (onder)steunt is de afgelopen jaren afgenomen. Dit zorgt in sommige gevallen voor een passieve of juist activistische houding bij bewoners.

Wijk aan Zet biedt de wijk echter prachtige mogelijkheden en gaat bijdragen aan een nieuw vertrouwen in de gemeentepolitiek.

**DOOR VERBINDING
WORDT DE
SAMENWERKING BETER.
WE KUNNEN ELKAAR
VERSTERKEN.**

VERBINDING & LEEFBAARHEID

**RESULTAAT 1.1
DE SOCIALE
WIJKIDENTITEIT WORDT
BESCHERMD EN
BEHOUDEN.**

ACTIE 1.1.1:

De gemeenteraad maakt de grote activiteiten die er al jaren zijn (zoals de speeltuinweek en ministad) mogelijk door een passende financiering maar zorgt er tevens voor dat er daarnaast ruimte is voor nieuwe initiatieven.

ACTIE 1.1.2:

Wijkraad Kralingseveer en gemeente inventariseren initiatieven en organisaties en maken afspraken over samenwerking, waarbij stimuleren/aantrekken van vrijwilligers een rol speelt.

ACTIE 1.1.3:

De gemeente, wijkraad en partners inventariseren onder de verschillende doelgroepen de behoeften aan activiteiten en bekijken hoe deze georganiseerd kunnen worden.

Toelichting:

De totale financiële ruimte in vorige periodes was vele malen groter. Het is uitermate belangrijk dat de gewenste activiteiten doorgang kunnen vinden om splitsing te voorkomen en de wijkidentiteit te behouden.

VERBINDING & LEEFBAARHEID

**RESULTAAT 1.2
DOOR EEN GOEDE
SAMENWERKING TUSSEN
DE GEMEENTE, DE
WIJKRAAD EN DE
NETWERKPARTNERS
WORDEN ER ACTIVITEITEN
GEORGANISEERD MET ALS
RESULTAAT DAT DE
BETROKKENHEID EN
VERBINDING MET DE WIJK
VAN BEWONERS
TOENEEMT.**

ACTIE 1.2.1:

De gemeente informeert wijkbewoners actief over de mogelijkheden omtrent bewonersinitiatieven en ondersteunt bij de aanvragen. De gemeente stimuleert en stuurt wanneer nodig aan op samenwerking van de netwerkpartners bij financiering van activiteiten.

ACTIE 1.2.2:

De wijkraad, gemeente en partners inventariseren de behoeften aan toegankelijke en laagdrempelig cultuurprogramma's, voor alle leeftijden. Gemeente zet zich in voor uitvoering.

ACTIE 1.2.3:

De wijkraad en gemeente inventariseren onder jongeren de behoefte en wensen aan activiteiten en een eigen ruimte.

Toelichting:

De gemeente brengt de sociale kaart in beeld.

In het verleden was er een jeugdhonk in de wijk, nadat deze is afgebroken is er geen vergelijkbaar alternatief aangeboden.

VERBINDING & LEEFBAARHEID

RESULTAAT 1.3
ER IS EEN GOEDE RELATIE
MET DE GEMEENTE
ROTTERDAM EN CAPELLE
AAN DEN IJSSEL WAARBIJ
BEWONERS ZICH SERIEUS
GENOMEN EN GEHOORD
VOELEN.

ACTIE 1.3.1:

De gemeente Rotterdam heeft op regelmatige basis samen met de wijkraad overleg met de gemeente Capelle waarin ook de voortgang van het nieuwe Rivium wordt besproken en de belangen van Kralingseveer worden meegenomen.

ACTIE 1.3.2:

De gemeente realiseert een wijkhub waar medewerkers van de gemeente zichtbaar werken, de wijkraad samenkomt en waar bewoners binnen kunnen lopen voor advies en vragen.

ACTIE 1.3.3:

De gemeente zoekt actief contact met de wijkraad van Kralingseveer voor het organiseren van participatieprojecten en om hen te informeren m.b.t. ontwikkelingen in en rondom de wijk.

Toelichting:

Wij verwijzen m.b.t. de wijkhub naar het coalitieakkoord "Eind 2023 is er in elke wijk een wijkhub (39 in totaal); een plek waar bewoners zonder afspraak geholpen worden met hun vragen."

2. VEILIGHEID

Bewoners voelen zich niet altijd veilig in het verkeer. Hardrijders en verkeersshuffers door de wijk en op de Abram Van Rijckevorselweg zorgen voor overlast en een gevoel van verkeersonveiligheid. Dankzij de voorzichtigheid van weggebruikers zijn er weinig tot geen incidenten, echter de veiligheidsbeleving staat onder druk.

Zowel fietsers als voetgangers, mindervaliden en voetgangers met rollators/kinderwagens ervaren ongemak door de verzakte straten evenals het gebrek aan ruimte en overzicht door geparkeerde voertuigen. Daarnaast missen zij goede, veilige verbindingen naar de omliggende wijken, Rotterdam centrum en het openbaar vervoer.

Wijkbewoners ervaren verder weinig overlast m.b.t. criminaliteit maar wanneer zij overlast ervaren maken zij weinig tot geen gebruik van de meldingsmogelijkheden. Onder de meeste bewoners heerst nog de 'we lossen het zelf wel op' mentaliteit. Dit gevoel komt voort uit de relatie met de gemeente en is versterkt door de omgang van meldingen zoals het ontbreken van een duidelijke terugkoppeling.

Door het gebrek aan de juiste cijfers kan er niet altijd ingespeeld worden op de actualiteit en krijgt de gemeente niet de gelegenheid om op dit punt de vertrouwensrelatie te verbeteren. Het is in het belang van de wijk dat deze vicieuze cirkel doorbroken wordt.

**DE VEILIGHEID VAN ALLE
WIJKBEWONERS MOET
CENTRAAL STAAN.**

VEILIGHEID

**RESULTAAT 2.1
DE VEILIGHEIDSBELEVING
VAN FIETSERS EN
VOETGANGERS IN EN
RONDOM DE WIJK IS
VERBETERD.**

ACTIE 2.1.1:

De veiligheidsbeleving van fietsers- en voetgangersverbindingen langs het Toepad richting Rotterdam wordt onderzocht en maatregelen worden in kaart gebracht.

ACTIE 2.1.2:

De gemeente voert samen met de wijkraad jaarlijks een schouw uit t.b.v. toegankelijkheid van de trottoirs en maakt samen met de wijkraad een actieplan om deze te waarborgen. Er moet actief opgetreden worden tegen afvalcontainers en voertuigen op het trottoir/op de schuine trottoirband zodat er minimaal 90 cm ruimte beschikbaar is voor gebruikers.

ACTIE 2.1.3:

Er wordt jaarlijks een schouw gedaan door de gemeente en de wijkraad om de veiligheid van voetpaden/fietspaden in kaart te brengen.

Toelichting:

Voetgangers zijn genoodzaakt op de autobaan te lopen, dit levert onveilige situaties op.

Door de ligging van de wijk maken bewoners te fiets of te voet gebruik van het Toepad om o.a. het centrum van Rotterdam, Rotterdam Zuid maar ook de hogere scholen/universiteit te bereiken. Deze verbinding is afgelegen en slecht verlicht waardoor gebruikers zich niet veilig voelen.

VEILIGHEID

RESULTAAT 2.2 DE VERKEERSVEILIGHEID BINNEN EN RONDOM DE WIJK WORDT AANGEPAKT.

ACTIE 2.2.1:

De functionaliteit van de eenrichtingsstraten en de straten waarin passeren moeizaam gaat wordt besproken. De veiligheid en gemak van alle gebruikers maar ook het impact op de omgeving staat daarbij centraal.

ACTIE 2.2.2:

De verkeerssituatie van de IJsselmondselaan wordt onderzocht en op basis van de uitkomsten van de (participatie) onderzoeken toekomstbestendig heringericht

ACTIE 2.2.3:

De gemeente maakt zich hard voor stil asfalt, een 50 km/uur zone en het plaatsen van flitspalen op en rondom de kruising Abr. Van Rijckevorselweg/IJsselmondselaan.

Toelichting:

Verkeersborden en het gebruik van navigatie zoals Google Maps spelen een belangrijke rol aangaande de veiligheid van de verkeersdeelnemers. Bij herinrichting moet hier veel aandacht aan besteed worden.

Bij de herinrichtingsplannen van de IJsselmondselaan moet er rekening gehouden worden met de omliggende straten.

VEILIGHEID

RESULTAAT 2.3 VERBETERING MELDINGSBEREIDHEID.

ACTIE 2.3.1:

De gemeente zorgt voor een gerichte campagne om de mogelijkheden en de juiste plek van meldingen onder de aandacht te brengen.

ACTIE 2.3.2:

De gemeente gaat met de voorzitter van de wijkraad in gesprek over de servicegerichtheid van de MeldR app en het toetsen hiervan. De wijkraad krijgt per kwartaal inzage in het meldingspatroon.

ACTIE 2.3.3:

Meldingen m.b.t. veiligheid worden door de gemeente per kwartaal in een rapportage gedeeld met de wijkraad zodat er bij significante signalen gekeken kan worden naar een oplossing.

Toelichting:

Om een goed beeld van de wijk te hebben is het voor de gemeente en de wijkraad belangrijk dat bewoners meldingen doen van o.a. overlast en criminaliteit.

Alleen met de juiste cijfers kan er actief ingespeeld worden op de actualiteit. Hoe de gemeente/veiligheidsdiensten omgaan met meldingen speelt een belangrijke rol in het herstellen van de vertrouwensband tussen de wijk en de gemeente/veiligheidsdiensten.

3. BUITENRUIMTE

In een wijk met weinig tot geen voorzieningen zorgen de buitenruimtes voor saamhorigheid en verbinding. Het is daarom belangrijk dat de ruimtes aansluiten op de behoeftes in de wijk met aandacht voor vergroening, functionaliteit, toegankelijkheid en kwaliteit. Bewoners wandelen met plezier door het productiebos en kinderen spelen samen in de vele speeltuinen. Daarentegen wordt het vervallen gravelveld -centraal gelegen naast het Huis van de Wijk- nauwelijks gebruikt, uitgezonderd voor enkele grote evenementen.

Al jaren is de verzakkingsproblematiek en de situatie van de ondergrond een belangrijk aandachtspunt. Bij het uitvoeren van ingrijpende werkzaamheden in de bodem dient grote voorzichtigheid te worden betracht vanwege de ongewisse gevolgen ervan voor de ondergrondse situatie. Als gevolg van de verzakkingsproblematiek zakken de niet onderheide huizen en de tuinen steeds verder en kunnen de straten voorlopig niet -tot het oorspronkelijk aanlegpeil- worden opgehoogd. Dit leidt tot een armoedig straatbeeld en in sommige gevallen voor onveilige en ongezonde situaties.

Achterstallig (groen) onderhoud, straatafval, naast plaatsing van huisvuil, en grofvuil op straat heeft ook meer aandacht nodig. Waar de gemeente zijn rol moet oppakken moet dit gepaard gaan met aandacht voor containeradoptie, gedragsbeïnvloeding en het aanspreken van mensen op eigen verantwoordelijkheid.

**EEN GOED
ONDERHOUDEN WIJK
ZONDER VUIL EN
ONKRUID, IS EEN FIJNE
WIJK.**

BUITENRUIMTE

**RESULTAAT 3.1
DE GEMEENTE BESCHERMT
DE HUIDIGE
BUITENRUIMTES EN
BEWAAKT DE KWALITEIT
ERVAN.**

ACTIE 3.1.1:

De wijkraad en gemeente maken concrete afspraken over het (groen) onderhoud en vergroening in de wijk binnen de kaders.

ACTIE 3.1.2:

De gemeente behartigt de belangen en wensen van de wijk m.b.t. de invulling van het productiebos bij de plannen omtrent het Rivium.

ACTIE 3.1.3:

De gemeente respecteert het maatschappelijk belang van de volkstuinvereniging en komt in 2023 met een volkstuinvisie.

Toelichting:

Het productiebos wordt standaard meegenomen in het ontwerp voor het nieuwe Rivium. Belangrijk is dat deze groene strook zijn rustige karakter kan blijven behouden en gekeken wordt naar een samenwerking aangaande onderhoud.

BUITENRUIMTE

**RESULTAAT 3.2
DE GEMEENTE DOET
ONDERZOEK NAAR DE
GEVOLGEN EN BEHEERSING
VAN DE BODEMDALING EN
ONDERNEEMT ACTIE.**

ACTIE 3.2.1:

De gemeente en de wijkraad stemmen af op welke wijze bodemdaling en funderingsproblematiek structureel geborgd wordt en stellen een overlegstructuur vast.

ACTIE 3.2.2:

De gemeente treedt op bij (mogelijk) gevaarlijke situaties ten gevolge van verzakking van de openbare ruimte.

ACTIE 3.2.3:

De gemeente doet jaarlijks samen met de wijkraad een schouw om de stand van zaken aangaande verzakkingen in de openbare ruimte in kaart te brengen en aan de hand daarvan actie te ondernemen.

Toelichting:

Verzakkingen zorgen voor onveilige situaties in het wegdek en trottoirs.

BUITENRUIMTE

**RESULTAAT 3.3
DE GEMEENTE VERBETERD
DE KWALITEIT VAN
OPENBARE RUIMTES MET
BETREKKING TOT
FUNCTIONALITEIT,
TOEGANKELIJKHEID EN
KWALITEIT.**

ACTIE 3.3.1:

De gemeente verkent de mogelijkheden van herinrichting van het gravelveld op basis van participatie ingezet door de wijkraad en koppelt dit terug in 2023.

ACTIE 3.3.2:

De gemeente toetst de openbare ruimtes op toegankelijkheid en kwaliteit en maakt jaarlijks met de wijkraad een actieplan n.a.v. de rapportage van de toetsing.

ACTIE 3.3.3:

De gemeente doet samen met de wijkraad een schouw naar de kwaliteit van het productiebos en maakt (indien nodig) samen met de wijkraad een meerjarenactieplan.

Toelichting:

Uit de participatieprocessen blijkt dat het gravelveld niet voldoet aan de wensen van de wijk en wordt daarom buiten gebruik van grote evenementen nauwelijks gebruikt. Het onderhoud van het terrein verdient ook aandacht.

4. WONEN

Door de praktische ligging vlak bij de snelweg, de hogeschool, de Erasmusuniversiteit en de gunstige huizenprijzen is de wijk aantrekkelijk om te wonen maar ook om te investeren. Dit zorgt ervoor dat woningen opgekocht worden en de ruimtes heringericht worden om studenten- en tijdelijke huisvesting te kunnen aanbieden. Logischerwijs sluit de levensstijl van deze nieuwe bewoners niet altijd aan op de behoeftes van andere bewoners. Dit zorgt over en weer voor overlast en irritatie. Waar er in diverse wijken een opkoopbescherming geldt, is dit niet het geval voor Kralingseveer. Om de betaalbare woningvoorraad in Kralingseveer, een wijk die uitermate geschikt is voor starters en jonge gezinnen, te beschermen is een opkoopbescherming noodzakelijk.

Ook de herinrichting van het "Boumanterrein" zou goed aansluiten op de behoefte aan meer woningen. Het terrein aan de entree van de wijk verpaupert en nodigt uit tot ongewenste activiteiten met als resultaat een negatieve woonbeleving en veel ergernis binnen de wijk. Eigenaar van het terrein de Van Herk Groep heeft plannen voor een herinrichting.

Echter het gebrek aan capaciteit bij de afdeling stadsontwikkeling en verschil van mening over de ontwikkeling van het terrein lijkt ervoor te zorgen dat eventuele ontwikkeling stil staat en de verwaarlozing enkel toe neemt.

Gelukkig wonen de meeste Kralingseveerders met plezier in de wijk en de verhuismobiliteit binnen Kralingseveer is dan ook laag. Dit biedt kansen om particuliere huizenbezitters aan te sporen om hun woning te verduurzamen, gezond en toekomstbestendig te maken. Het aanpakken van de verzakkingsproblematiek, water/vochtoverlast en achterstallig onderhoud kan hier een belangrijk onderdeel in zijn.

**SIGNALEN UIT DE WIJK
DIE HET WOONPLEZIER
VAN BEWONERS IN DE
WEG STAAN MOETEN
AANGEPAKT WORDEN.**

WONEN

**RESULTAAT 4.1
BEWONERS WORDEN
ACTIEF GEÏNFORMEERD
OVER HET VERDUURZAMEN
VAN WONINGEN,
MOGELIJKHEDEN OMTRENT
BODEMPROBLEMATIEK EN
HET BELANG VAN
PREVENTIEF ONDERHOUD
VAN WONINGEN.**

ACTIE 4.1.1:

Bewoners worden geënthousiasmeerd over de aanpak van preventief en achterstallig onderhoud en het nemen van energiebesparende maatregelen. In situaties waarbij verwaarlozing de omgeving treft zal er door de gemeente passend ingegrepen worden.

ACTIE 4.1.2:

Om de wijk voor te bereiden op de energietransitie zal de gemeente middels een stappenplan voorlichting geven aan onze bewoners bijvoorbeeld aangaande woningisolatie en het aansluiten van woningen op lokaal opgewekte energie met bijvoorbeeld zonnepanelen.

ACTIE 4.1.3:

De gemeente geeft voorlichting aan bewoners over alle aspecten van bodemdaling, funderingsproblematiek en de ligging van de wijk ten opzichte van de dijk.

Toelichting:

De wijkraad schat in dat het voor sommige eigenaren van oude huizen financieel moeilijk wordt om te investeren in duurzaamheid - ze willen wel maar ze kunnen niet. Investerings door bewoners zullen daarom afhankelijk zijn van gemeentelijk of landelijk stimuleringsbeleid.

WONEN

**RESULTAAT 4.2
DE GEMEENTE GAAT
ACTIEF AAN DE SLAG MET
SIGNALEN UIT DE WIJK DIE
HET WOONPLEZIER VAN
BEWONERS IN DE WEG
STAAT.**

ACTIE 4.2.1:

De gemeente inventariseert de mate van geluidsoverlast binnen de wijk en onderneemt actie hierop.

ACTIE 4.2.2:

De gemeente neemt het voorzieningenniveau onder de aandacht en verbetert deze waar nodig en mogelijk. Dit vraagt om maatwerk, afgestemd op lokale wensen en behoeften welke opgehaald worden d.m.v. burgerparticipatie opgezet door de wijkraad. De gemeente gaat in gesprek met de gemeente Capelle aan de IJssel over de verbinding tussen het nieuwe Rivium en haalt hiervoor advies op bij de wijkraad.

ACTIE 4.2.3:

De gemeente erkent de verwaarlozing van het Boumanterrein en de gevolgen ervan op de wijk en stelt een nota van uitgangspunten vast voor de herinrichting. Ze zoeken daarin actief de samenwerking met de van Herk groep op en geven prioriteit aan ontwikkeling van het terrein.

Toelichting:

De verwachting is dat er rondom de bouw van het Rivium en de aanpak van de AVR geluidsoverlast in de wijk ontstaat. De gemeente Rotterdam moet hier samen met de wijkraad en de gemeente Capelle aan den IJssel afspraken over maken en erop toezien dat dit binnen de normen blijft.

WONEN

**RESULTAAT 4.3
DE PROBLEMATIEK
RONDON (TIJDELIJKE)
VERHURING EN DE
BETAALBARE
WONINGVOORRAAD
WORDT AANGEPAKT.**

ACTIE 4.3.1:

(Tijdelijke) bewoning door studenten, mensen zonder binding met de wijk of een te grote concentratie van bewoners met 'een rugzakje' leveren soms overlast op. Hier moet door de gemeente en de verhuurders zoals Woonstad Rotterdam actief tegen opgestreden worden en verhuurders moeten verantwoordelijk gehouden worden.

ACTIE 4.3.2:

Na afronding van het onderzoek naar het effect van opkoopbescherming bespreekt de gemeente in 2023 met de wijkraad de mogelijkheid om opkoopbescherming toe te passen in Kralingseveer.

ACTIE 4.3.3:

Bij het bouwen van nieuwbouwwoningen moeten ontwikkelaars door de gemeente verantwoordelijk gehouden voor het bouwen van woningen passend bij de behoeftes van de wijk; betaalbare starters en gezinswoningen maar ook woningen die voorkomen dat oudere generaties de wijk moeten verlaten.

Toelichting:

Er ligt een verantwoordelijkheid bij de wijkbewoners om meldingen te doen bij de gemeente en Woonstad Rotterdam zodat er door de gemeente en de verhuurder ingesprongen kan worden op overlast. Dit moet door de wijkraad en gemeente gestimuleerd.

5. MOBILITEIT EN BEREIKBAARHEID

Wat bijdraagt aan de charme van de wijk zijn de knusse straatjes met de voor Kralingseveer typische arbeiderswoningen. Deze smalle straten zijn echter niet bestand tegen de huidige parkeerdruk en door kamerverhuur en de komst van het nieuwe Rivium zal de parkeerdruk op de wijk enkel toenemen. Slecht parkeergedrag als gevolg hiervan moet effectief worden aangepakt daar dit invloed heeft op de veiligheid van weggebruikers maar ook op de toegankelijkheid van de hulpdiensten. Het is daarom belangrijk om binnen de wijk extra parkeergelegenheid te creëren met aangewezen locaties voor het parkeren van bedrijfsbussen, fietsen en scooters.

Door de gunstige ligging van de wijk, vlakbij de van Brienoordbrug, de snelweg en de directe aansluiting op de Abram Van Rijckevorselweg, scoort de wijk hoog aangaande de bereikbaarheid voor automobilisten. Echter, voor bewoners die afhankelijk zijn van OV, op de fiets of te voet moeten, voelt de wijk soms afgelegen en is er onvoldoende en veilige aansluiting.

Toch wordt er weinig gebruik gemaakt van de huidige wijkbus.

Het feit dat de dienstregeling niet aansluit op de behoefte van de wijk speelt hier een rol in. Het zou goed zijn om een verbeterde dienstregeling maar ook andere passende vervoersalternatieven te overwegen voor de bewoners.

Voor fietsers en voetgangers is het belangrijk dat er een goed alternatief komt voor de fiets- en voetgangersovergang op de Abram Van Rijckevorselweg. Maar ook dat er een fijne aansluiting voor fietsers richting Rotterdam centrum is en voor voetgangers op de recreatiegebieden rondom de wijk en de prachtige nieuwe aanlegplaats van de waterbus.

DE MOBILITEIT EN BEREIKBAARHEID MOET WORDEN VERBETERD BINNEN EN RONDOM DE WIJK.

MOBILITEIT & BEREIKBAARHEID

**RESULTAAT 5.1
DE GEMEENTE DRAAGT BIJ
AAN EEN BETERE
ONTSluitING EN
BEREIKBAARHEID OP HET
OV.**

ACTIE 5.1.1:

De wijkraad gaat in gesprek met deelvervoerverhuurders om te kijken welke vormen van deelvervoer in Kralingseveer mogelijk zijn. Bij een positieve uitkomst gaat de wijkraad in gesprek met de gemeente over vaste stallingsplekken om overlast te voorkomen.

ACTIE 5.1.2:

De gemeente, vervoerder en de wijkraad gaan in gesprek over de OV-behoefte in Kralingseveer en onderzoeken alternatieven.

ACTIE 5.1.3:

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om de doorstroming naar de hele stad en omliggend gebied te bevorderen voor fiets en deelvervoer.

Toelichting:

Kralingseveer is een kleine wijk waar weinig gebruikt wordt gemaakt van de huidige wijkbus. Het feit dat de dienstregeling niet aansluit op de behoefte van de wijk speelt hier een enorme rol in. Het zou goed zijn om andere gepastere vervoersalternatieven of een verbeterde dienstregeling te overwegen voor de bewoners.

MOBILITEIT & BEREIKBAARHEID

**RESULTAAT 5.2
DE MOBILITEIT EN
BEREIKBAARHEID IS
VERBETERD VOOR ALLE
VERKEERSDEELNEMERS.**

ACTIE 5.2.1:

De gemeente benadrukt bij gemeente Capelle het belang van een goede doorstroming van het (fiets)verkeer van en naar Kralingseveer bij de inrichting van het nieuwe Rivium en het gebruik van de Parkshuttle.

ACTIE 5.2.2:

De gemeente schouwt samen met de wijraad de aansluiting vanaf de IJsselmondselaan naar de waterbus, richting de Rivium Boulevard en langs de IJsseldijk.

ACTIE 5.2.3:

De gemeente Rotterdam zoekt de samenwerking met de gemeente Capelle aan den IJssel op voor de aanleg van een verhard fiets- en voetgangers pad langs de Abram van Rijkevorsel weg die aansluit op de fiets/voetgangerstunnel in de Capelse wijk s 'Gravenland.

Toelichting:

Vanaf de IJsselmondselaan stopt de mogelijkheid als voetganger om door te wandelen, hierdoor mist de wijk een veilige aansluiting op de toekomstige waterbus maar ook op de recreatiegebieden rondom de wijk en in de Esch.

MOBILITEIT & BEREIKBAARHEID

RESULTAAT 5.3 DE PARKEER- PROBLEMATIEK WORDT DOOR DE GEMEENTE ONDERZOCHT EN AANGEPAKT.

ACTIE 5.3.1:

De gemeente doet een jaarlijkse schouw in samenwerking met de wijkraad en de hulpdiensten m.b.t. bereikbaarheid van hulpdiensten in de wijk en neemt passende maatregelen.

ACTIE 5.3.2:

Op asociaal parkeergedrag zoals dubbel en op hoeken parkeren wordt gehandhaafd door de gemeente, ook op de drukkeren momenten zoals in de avonduren of in het weekend. Er wordt gehandhaafd op het parkeren van bedrijfswagens met een lengte van meer dan 6 meter.

ACTIE 5.3.3:

De gemeente en de wijkraad gaan een oplossingsgericht gesprek aan over de parkeerdruk in de wijk.

Toelichting:

Het parkeerterrein achter het Huis van de Wijk wordt ondanks het gebrek aan parkeergelegenheid nauwelijks gebruikt. De reden hiervoor zou onderzocht moeten worden. Dit zou bijvoorbeeld een prachtige locatie zijn voor het parkeren van bedrijfsbussen.

Bewoners geven aan veel parkeeroverlast te ervaren tijdens diensten van de Laankerk en de Sikh tempel, tijdens openingstijden van de speeltuin en als er wedstrijden van CKC zijn. De wijkraad gaat samen met de wijknetpartners gesprekken met de diverse partijen aan om te kijken naar een gezamenlijke oplossing.

De ontwikkeling van het Rivium van industrieterrein naar een wijk met 5000 woningen met een parkeernorm van 0.6 auto per huishouden zal gevolgen hebben voor de parkeerdruk op de IJsselmondselaan. Belangrijk is dat de gemeente Rotterdam hier scherp op blijft.

STEDELIJKE OPGAVEN SEVEER

WIJKAKKOORD
2022-2026

STEDELIJKE OPGAVEN

Stedelijke opgaven zijn opgaven (programma's, beleid en projecten) met een grote impact op de stad. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de algemene dienstverlening, het bestuur, de organisatie, veiligheid, crisismanagement en -opvang, financiën, wet- en regelgeving en belastingen. Dit zijn kerntaken van de gemeente waar conform de verordening geen formele afspraken van de wijk bij nodig zijn.

Daarnaast zijn er vele stedelijke opgaven die zich lenen voor het maken van afspraken over de participatie. Voorbeelden hiervan zijn de openbare buitenruimte, de welzijnspartijen en hun activiteiten, de verkeersveiligheid en bereikbaarheid en de (sociale) wijkveiligheid.

Als wijkraad verwachten we bij elke opgave waarmee onze bewoners te maken (kunnen) krijgen, vooraf door de gemeente te worden geïnformeerd.

Dan voeren we graag het gesprek hoe we ervoor zorgen dat de bewoners van onze wijk daarop hun invloed kunnen hebben.

---

veer!

BIJLAGEN

WIJKAKKOORD
2022-2026

Wijkraad
Kralingseveer

Staat van de Wijk

Kralingseveer

Gemeente
Rotterdam

Inleiding

Sinds 2 november 2021 is de verordening op de Wijkraden 2022 van kracht. Met het nieuwe bestuursmodel krijgen de wijken meer zeggenschap over de inzet van middelen en de opgaven in de wijk. Om te bepalen welke opgaven er spelen, is er onder andere inzicht nodig in hoe de 39 wijken van Rotterdam eraan toe zijn. Elke wijk is namelijk uniek en kent haar eigen uitdagingen, sterktes en zwaktes. Met de Staat van de Wijk zet de gemeente een eerste stap om het gesprek over de wijk met de wijkraad en de wijk zelf te voeren.

Deze versie van de Staat van de Wijk is gebaseerd op een combinatie van data over de wijk en de inzichten van experts en wijkprofessionals werkzaam bij de gemeente Rotterdam. Het product zelf is nog niet af. Daarom is dit nog versie 1.0. De Staat van de Wijk moet namelijk nog worden verrijkt door de gesprekken die gaan worden gevoerd met de wijkraad, de wijk en haar inwoners. Door deze werkwijze ontstaat er een gedeeld beeld van de wijk waar iedereen zich in kan herkennen.

De Staat van de Wijk gaat landen in het wijkakkoord. Het document waarin de wijkraden, samen met de gemeente en andere belangrijke wijkpartners afspraken maken over welke opgaven in de wijk belangrijk zijn.

Wijktypering

Elke wijk heeft eigen unieke kenmerken, geschiedenis, ligging en sfeer. Deze worden kort weergegeven in de Wijktypering. Bovendien wordt er teruggeblikt op vorige wijkagenda's, de uitdagingen en successen.

Wijkaart Kralingseveer

Kralingseveer

Kralingseveer is de kleinste en oudste wijk in Prins Alexander. Er wonen ongeveer 1.650 mensen. 'Kralingseveerders' vinden hun wijk heel prettig om te wonen en de sociale betrokkenheid is groot. Het is een wijk met veel oudbouw, verdeeld over een vooroorlogs en een naoorlogs deel. Daarnaast zijn er ook nieuwbouwwoningen te vinden. 80% van de huizen is particulier bezit. 'Kralingseveerders' vinden hun wijk heel prettig om te wonen. Jaarlijks vindt in Kralingseveer traditiegetrouw een aantal evenementen plaats.

Kralingseveer Algemeen:

- Aantal inwoners: 1640
- Huishoudens: 768
  - Heel veel bewoners bezitten een eigen woning.
  - Sociale binding door generaties heen (het liefst wil niemand daar weg)

- Druk van buitenaf wordt gevoeld (metro/mobiliteit)
- Funderingsproblematiek (het zakt weg)
- Enorme sociale binding (door o.a. speeltuin en huis van de wijk)
- Zelfstandig krantje dat bij iedereen in de bus komt

Terugblik 2018-2022

In juli 2018 werd de wijkagenda vastgesteld voor de afgelopen 4 jaar met de daarbij behorende opgaven en doelen. In het algemeen is men tevreden over de gemeentelijke inzet in Kralingseveer. Toch zijn er twee punten die specifiek onder de aandacht zijn gebracht:

OV Bereikbaarheid

Kralingseveer is verstoken van openbaar vervoer sinds de opheffing van buslijn 95. Bewoners zijn hierdoor beperkt in hun mobiliteit en zelfstandigheid en voelen zich ook achtergesteld. In 2017 heeft de gebiedscommissie opdracht gegeven de daadwerkelijke behoefte te onderzoeken en een daarbij passende oplossing te vinden. Uit deze opdracht zijn twee scenario's gekomen:

- 1.Meeliften op de buurtbus Capelle (max. € 10.000 per jaar, voor periode van 3 jaar)
- 2.Zelfstandig een experiment uitvoeren: drie maanden € 22.800 of vijf maanden € 37.308

Het cluster Stadsontwikkeling beziet nu de mogelijkheid om scenario 1 te verwerken in de begroting. De nieuwe buurtbus die de wijken Scholleveer en Kralingseveer met het centrum van Capelle aan den IJssel en dus ook met Rotterdam verbindt, heeft in september 2019 de eerste rit gemaakt.

Boumanterrein

Het cluster Stadsontwikkeling is al jaren in gesprek met de eigenaar (Van Herk) over de gewenste herontwikkeling van het leegstaande pand. De eigenaar verhuurt de locatie. Het pand aan de entree van de wijk verpaupert en het huidig gebruik is volgens de gemeente in strijd met het bestemmingsplan. Hierover loopt een langdurige juridische procedure.

Daarnaast is sprake van verkeersoverlast (vnl. verkeer van en naar Boumanterrein) op de IJsselmondselaan en de gevolgen hiervan voor de kwetsbare aan verzakking onderhevige woningen.

De eerste opgave lag op het terrein van betere kwaliteiten leefbaarheid van de buitenruimte. In het wijkprofiel scoort Kralingseveer op zowel openbare ruimte subjectief als objectief boven het Rotterdams gemiddelde. Scores Productnormering op zwerfvuil (3,96) en onkruid (3,69) zijn in 2017 lager dan de Rotterdamse norm (4). Onkruid in het straatbeeld scoort in het wijkprofiel lager dan Rotterdams gemiddelde. In de top 3 aantal meldingen en klachten komt dit beeld eveneens terug: op 1 staat afval (huisvuil verkeerd aangeboden; naast plaatsingen; grofvuil e.d.); op 2 vuil op straat staat en op 3 containers. Meer aandacht voor containeradoptie, gedragsbeïnvloeding, mensen aanspreken op eigen verantwoordelijkheid is nodig.

De tweede opgave betrof betere veiligheidsbeleving en vermindering overlast ervaring. In de top van meldingen en klachten staan meldingen inzake weg, fiets- en voetpad en straatverlichting. Diverse signalen bereikten ons inzake overbewoning van particulier verhuurde woningen en verwaarlozing leegstaande corporatiepanden.

De derde opgave lag op het terrein van betere bereikbaarheid, vervoersmogelijkheden en verkeerssituatie. In 2014 reed er nog een bus door de wijk. Deze buslijn is komen te vervallen voor een aantal jaren. De scores uit het wijkprofiel tonen dat bewoners deze vervoersvoorziening misten. Op basis van de uitkomst van een enquête onderzoekt de gebiedscommissie of een alternatief mogelijk is en bekijkt eerst of er meegelift kan worden met de buurtbus van Capelle aan den IJssel alvorens een pilot te laten starten om de daadwerkelijke reisbehoefte te meten. Ook is de oversteek en de gereden snelheid op de Abram van Rijckevorselweg een veel

gehoorde klacht. Verkeerd parkeren en stilstaan op de weg is een aandachtspunt in Kralingseveer. In overleg met gemeente Capelle aan de IJsel worden de verbetermogelijkheden voor het oversteken verkend.

De vierde opgave was groter bewustzijn van de verzakingsproblematiek. Al jaren is de verzakingsproblematiek en de situatie van de ondergrond, een belangrijk aandachtspunt. Bij het uitvoeren van ingrijpende werkzaamheden in de bodem dient grote voorzichtigheid te worden betracht vanwege de ongewisse gevolgen ervan voor de ondergrondse situatie. Als gevolg van de verzakingsproblematiek zakken de niet onderheide huizen steeds verder en kunnen de wegen voorlopig niet (tot het oorspronkelijk aanlegpeil) worden opgehoogd. Rioolvernieuwing op zichzelf is niet de oplossing; het probleem is verzakkende woningen. Bij het funderingsloket is informatie over de problematiek beschikbaar.

Staat van de Wijk

De Staat van de Wijk beschrijft de huidige (woon)situatie van de 39 wijkraadswijken van Rotterdam. Het wijkprofiel is het uitgangspunt voor de informatie in de staat van de wijk. De informatie van het wijkprofiel wordt aangevuld en geduid met een combinatie van data, ervaringen en signalen vanuit de gemeentelijke organisatie en professionals werkzaam in de wijken. Zo ontstaat een overzichtelijk beeld van de wijk, met ruimte voor de unieke identiteit van de wijk.

Kralingseveer

Wijkprofiel Kralingseveer

Bevolking

- Kralingseveer telt 1.640 inwoners. Het aantal inwoners is de afgelopen 10 jaar enigszins afgenomen.

- Het aantal kinderen in de leeftijd tot 12 jaar is iets afgenomen en het aantal ouderen stijgt.

- 75% van de inwoners in Kralingseveer heeft geen migratieachtergrond. De bewoners met een migratieachtergrond hebben vooral een Surinaamse, Antilliaanse of Europese achtergrond.

- De leeftijdsamenstelling van Kralingseveer komt relatief goed overeen met het gemiddelde van Rotterdam.

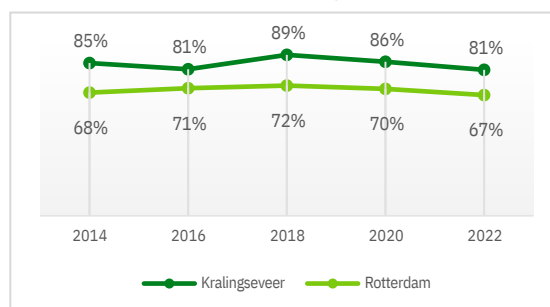
- Er zijn relatief weinig eenpersoonshuishoudens (37%) te vinden in Kralingseveer.

Fysiek (Woningen, openbare ruimte en voorzieningen)

- In Kralingseveer zijn er opvallend veel woningen in het bezit van eigenaar-bewoners (65%, Rotterdam: 33%) en weinig woningen in bezit van woningcorporaties (18%, Rotterdam: 43%).

- De wijk kent een vooroorlogs- en een naoorlogs deel.
- Het percentage kwetsbare meergezinswoningen (7%) ligt lager dan het gemiddelde in Rotterdam (23%).
- Een hoog percentage van de inwoners zegt tevreden te zijn over de huidige woonsituatie (81%). Dat is inclusief woning, buurt, mensen en voorzieningen. Dit percentage is sinds 2018 wel dalende.

% inwoners dat tevreden is over de huidige woonsituatie

- Het aanbod van voorzieningen in Kralingseveer is historisch al klein; de wijk is te klein voor (genoeg) medische 1elijnszorg en winkels voor dagelijkse boodschappen. Inwoners van Kralingseveer moeten daarvoor naar andere wijken. Voor de rest wijzen inwoners op een tekort van basisscholen, middelbare scholen, binnensportvoorzieningen en banken en postkantoren.

- Er is een buurtbus gerealiseerd met steun van RET, gemeente Rotterdam, MRDH en Capelle aan den IJssel.

- De ingezette acties op het gebied van de buitenruimte hebben effect gehad: de objectieve score van de openbare ruimte is verbeterd, de inwoners van Kralingseveer ervaren weinig overlast door rommel op straat of vuil naast de container en zijn over het algemeen tevreden over de openbare ruimte (indexcijfer 124, Rotterdam: 88).

- Een aandachtspunt volgens inwoners is het aantal gaten/verzakkingen in de bestrating en daarmee ook de veiligheid en onderhoud van de fietspaden en stoepen.

- Inwoners van Kralingseveer geven aan dat er vaak te hard wordt gereden in de

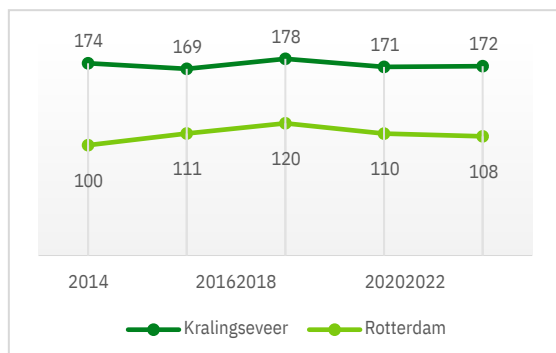
wijk. Bovendien wordt er veel op de stoep geparkeerd.

- In Kralingseveer is vooral het op orde houden van het groen een uitdaging.

Veiligheid

- De veiligheidsbeleving in Kralingseveer is een van de hoogste van Rotterdam (172, Rotterdam: 108). Daarmee gaat het qua veiligheid goed in Kralingseveer.

Veiligheidsbeleving (index)

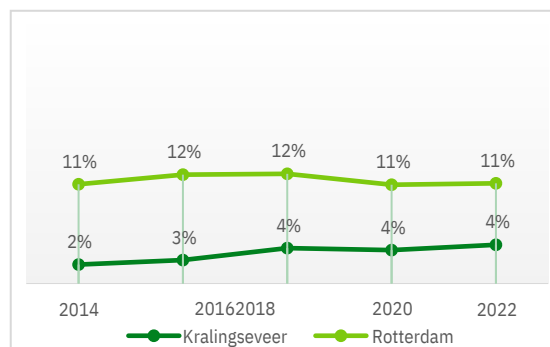

- Een aandachtspunt is wel het aantal inbraken (in woningen). Hoewel significant afgenomen sinds 2020 (10,9), blijft het aantal inbraken wel boven Rotterdams gemiddelde. Kralingseveer scoort goed als het gaat om het totaal aantal inbraken (indexscore: 168, Rotterdam: 146). Dit komt omdat er vrijwel geen inbraken in boxen/garages/schuren/tuishuisjes zijn gemeld.

Werk & Inkomen

- Het gemiddelde gestandaardiseerde huishoudinkomen in Kralingseveer ligt met €30.400 tegen het Rotterdams gemiddelde aan (€29.000).
- Over het algemeen scoort Kralingseveer goed op sociaaleconomisch gebied. Er is weinig werkloosheid, weinig huishoudens met een bijstandsuitkering en het percentage bewoners (18+) met schulddienstverlening is bijna 0%.

% huishoudens met een bijstandsuitkering¹

Sociaal

- Het percentage jongeren met een startkwalificatie (68,8%) ligt boven het gemiddelde van Rotterdam (62,6%).
- Kralingseveer kent wel een hoger percentage voortijdige schoolverlaters (31,1%; 2,5%). Het aantal incidenten m.b.t. jeugdoverlast is wel laag (4, per 1.000, Rotterdam: 9).
- 84% van de inwoners is tevreden met de kwaliteit van hun leven. Dit is gedaald ten opzichte van 2020 (85%). Het algemene oordeel over de kwaliteit van het leven is 133. Dit ligt ruim boven het gemiddelde van Rotterdam (93). Deze score is lichtelijk gedaald ten opzichte van 2020 (135).
- Maar 11% van de inwoners ervaart een slechte gezondheid (Rotterdam: 19%). 2% zegt sterke gezondheidsbelemmeringen te ervaren (Rotterdam: 8%).
  - Bewoners van Kralingseveer sporten gemiddeld wel minder per week (44%) dan bewoners van andere wijken (55%). Ze zijn ook minder gaan sporten dan in 2020 (55%).
- Kralingseveer kent een hoge mate van sociale binding. Inwoners verlenen veel mantelzorg (21%, Rotterdam: 15%). 52% verleent burenhulp.
- Ook de participatie in Kralingseveer is hoog. 31% van de inwoners is actief als vrijwilliger. 30% is actief in een bewonersinitiatief. Er is een vaste groep bewoners die actief is in het organiseren

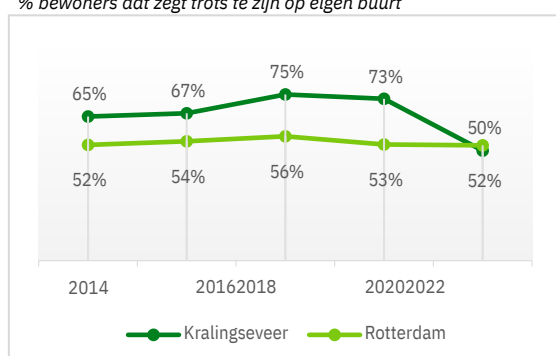
¹In het Wijkprofiel wordt het percentage inwoners dat een bijstandsuitkering heeft op huishoudensniveau gemeten. Daarom kan het percentage dat hier wordt gerapporteerd en geduid afwijken van de cijfers die cluster Werk & Inkomen rapporteert.

van activiteiten waarbij ontmoeting centraal staat.

- Corona heeft een mogelijke impact op zowel positieve als negatieve uitschieters. Bovendien kunnen de cijfers verschillende tussen buurten en straten.
- Deze sterke sociale binding en participatie is ook terug te zien in de gevoelens over de buurt. 50% zegt trots te zijn op de eigen buurt en 58% zegt zich verbonden te voelen met de buurt. De trotsheid is sinds 2020 wel sterk gedaald.

% bewoners dat zegt trots te zijn op eigen buurt

Indicatoren

Indicatoren:	Jaar	Kralingseveer	Rotterdam
Bevolking			
Aantal inwoners	2021	1.640	651.269
Aantal huishoudens	2021	768	326.419
% geen migratieachtergrond	2021	75%	47%
% westerse migratieachtergrond	2021	11%	14%
% niet-westerse migratieachtergrond	2021	15%	39%
% inwoners 0 t/m 15 jaar	2021	16%	16%
% inwoners 15 tot 75 jaar	2021	80%	78%
% inwoners 65 en ouder	202	15%	16%
% inwoners 75 en ouder	1	5%	7%
% eenpersoonshuishoudens	202	37%	48%
Paar zonder kinderen (% huishoudens)	1	28%	21%
Paar met kinderen (% huishoudens)	2021	25%	19%
Eenoudergezin (% Huishoudens)	202	9%	11%
	1		
Woningen			
Aantal zelfstandige woningen	202	738	
Woningverdeling naar bezit	1		304.505
% woningen van woningcorporaties		18%	43%
% woningen particuliere huur		16%	24%
% eigenaar-bewoners	2021	65%	33%
<i>Woningindeling naar bouwjaar (5 categorieën, %)</i>			
Tot 1945	2021	62%	31%
1945-1968	2021	14%	21%
1969-1979	2021	0%	9%
1980-1999	2021	24%	27%
Vanaf 2000	2021	0%	13%
% kwetsbare meergezinswoningen	2021	7%	23%
Gemiddelde WOZ-waarde per M2	2021	€2.415	€2.712
% dat zegt tevreden te zijn over de huidige woonsituatie (incl. woning, buurt, mensen, voorzieningen)	2021	81%	67%
	2021		
	2020		
Voorzieningen			
% huishoudens dat zegt tevreden te zijn over het aanbod voorzieningen tezamen	2021	55%	
% vindt medische 1e lijnszorg voldoende aanwezig		32%	48%
% vindt winkels dagelijkse boodschappen voldoende aanwezig		23%	87%
Aantal arbeidsplaatsen in de wijk	2021	324	88%
% m2 van objecten met niet-woonfunctie	2021	21%	384.170
	202		38%
Werk & Inkomen			
Gemiddeld gestandaardiseerd huishoudinkomen	1	€ 30.400	
% Lage inkomens (= % tot 110% sociaal minimum)	2021	6%	€29.000
Niet werkende beroepsbevolking (15-75 jaar)	2021	6%	19%
			13%

% huishoudens met bijstandsuitkering ²	2021	4%	11%
% huishoudens met inkomensbron uitkering ³	2019	7%	14%
% Bewoners (18+) met schulddienstverlening	2021	0,1%	0,8
			%
Jeugd & Onderwijs			
% o t/m 3 jaar	2021	4,1%	4,4%
% 4 t/m 11 jaar	2021	8,4%	8,4%
% 12 t/m 17 jaar	2021	5,7%	5,9%
% 18 t/m 22 jaar	2021	8,7%	7,0%
% jongeren met een startkwalificatie (18 t/m 22 jaar)	2020	68,8%	62,6
% Voortijdige schoolverlaters (12 t/m 22-jarigen)	2019- 2021	3,1%	%
Aantal Incidenten jeugdoverlast (per 1.000 inw.)	0		2,5%
% Jeugdigen met Jeugdreclasseringsmaatregel	2019	4	9
% HALT verwijzing (12 t/m 17-jarigen)	2019	0,0%	1,3%
			2,0%
Veiligheid			
Overlastmeldingen leefmilieu (per 1.000 inw.)	nov	34	57
% ervaart overlast door jongeren in de eigen buurt		2%	14
% ervaart drugoverlast in de eigen buurt	2020-	3%	%
% ervaart overlast door omwonenden	okt 2021	2%	%
Aantal inbraken van woningen (per 1.000 adressen)	2021		12
Aantal openlijke geweldplegingen tegen personen (per 1.000 inw.)	2021	5,4	%
Aantal mishandelingen (per 1.000 inw.)	2021	0,0	12
	2020- okt 2021	3,0	%
Aantal overvallen (per 1.000 inw.)	nov		3,5
	2020- okt	0,0	0,4
Veiligheidsbeleving (index)	2021		
	nov	172	3,7
Welzijn & Participatie			
	2020- okt 2021		0,1
% bewoners dat zegt tevreden te zijn met de kwaliteit van hun teven	nov	84%	108
% bewoners die mantelzorg verrichten	2020-	21%	78
% bewoners dat zegt een slechte gezondheid te ervaren	okt 2021		%
% bewoners dat zegt sterke gezondheidsbelemmeringen te ervaren	2021	11%	15
% bewoners die wekelijks sporten		2%	%
% bewoners die burenhulp verlenen	2021	44%	19
% bewoners die actief zijn als vrijwilliger		52%	%
% bewoners die actief zijn in een bewonersinitiatief	2021	31%	%
% bewoners dat zegt trots te zijn op eigen buurt	2021	30%	8%
% bewoners dat zegt zich verbonden te voelen met buurt	2021	50%	55
% huishoudens dat geen gebruik maakt van voorzieningen sociaal domein ⁴	2021	58%	%
	2021	85%	46
	2021		%
	2021		21
	2021		%

Deze en meer cijfers zijn terug te vinden op www.wijkprofiel.rotterdam.nl. Op deze website kun je ook de definities en bronnen vinden van de indicatoren.

² Participatiewet

³ WW, Participatiewet, WAO

⁴ Versie: 1.0
Zoals WMO, Jeugdwet, Participatiewet.

KRALINGSEVEER

Wijkideniteit(en)

KRALINGSEVEER

Wijkidentiteit(en)

In samenwerking met
Wijkraad Kralingseveer

Rotterdam, december 2022

INTRODUCTIE

Voor u ligt een rapportage over de identiteit(en) van de Rotterdamse wijk Kralingseveer. Het doel hiervan is de ondersteuning van de nieuwe wijkraad in het opstellen van het Wijkakkoord, onderdeel van het nieuwe bestuursmodel 'Wijk aan Zet'. Een wezenlijk element hiervan is het in kaart brengen van een 'beeld van de wijk', op basis waarvan concrete opgaven geformuleerd kunnen worden. Omwille van de ondersteuning van het gesprek hierover – en om een collectieve uitgangspositie te creëren – zijn Veldacademie en Stichting Wijkcollectie gevraagd dit beeld in de vorm van de 'identiteit van de wijk' in kaart te brengen. Het vertrekpunt hiervoor is de beleving van bewoners, ondernemers en andere wijkgebruikers. Welke aspecten dragen vanuit hun perspectief bij aan de identiteit van de wijk?

Identiteit(en) van de wijk

In dit onderzoek naar de identiteit van de wijk is het uitgangspunt niet een enkelvoudige identiteit, maar meerdere identiteiten. De meeste wijkraden hebben in formele zin meerdere wijken onder hun hoede. 'De wijk' is daarom binnen elke wijkraad een begrip met uiteenlopende betekenis en invulling. Tegelijkertijd kan één wijk in de beleving van wijkgebruikers ook meerdere identiteiten hebben. Om al deze identiteiten een plek te geven in dit onderzoek – van een eenduidig beeld over de wijk tot uiteenlopende beelden – wordt de term 'identiteit(en)' gebruikt.

Onderzoeksmethode

Voor dit doeleinde is een onderzoeksmethode ontwikkeld aan de hand waarvan informatie, verhalen en beelden over de identiteit(en) van Kralingseveer zijn verzameld. Deze methode gaat uit van verschillende invalshoeken en stemmen, geïnspireerd op de gelaagdheid van het concept identiteit.

Als startpunt zijn bestaande gemeentelijke profielen over de wijk geraadpleegd. Vervolgens is de beleving van wijkgebruikers over de wijk opgevraagd via een digitale vragenlijst die werd verspreid via Mijn Rotterdam. Aansluitend vond een workshop met de wijkraad plaats.

Door de opbrengsten uit deze invalshoeken met elkaar in verbinding te brengen, ontstaat er een gelaagd beeld: de identiteit(en) van de wijk. De rode draad die daarin zichtbaar wordt is door Veldacademie weergegeven in een wijkanalyse. In lijn daarmee heeft Stichting Wijkcollectie zes verhalen in beeld gebracht, aangedragen door wijkgebruikers.

Gedeelde beleving als identiteit

Deze selectie van verhalen is klein ten opzichte van het eindeloos aantal verhalen dat Kralingseveer kent. Toch zijn deze verhalen exemplarisch voor de identiteit(en) van de wijk, juist omdat zij – met de nuances en grijsstinten inbegrepen – door wijkgebruikers zijn ingebracht. De identiteit van de wijk is te vinden in de gedeelde beleving van haar gebruikers.

INHOUDSOPGAVE

1	BEELD VAN DE WIJK	11
	Beeld van de wijk	12
	Over het onderzoek	18
2	VERHALEN	21
01.	Piet de Man	22
02.	Nutstuinvereniging Kralingseveer	26
03.	Huis van de Wijk	28
04.	Buurtkastje	32
05.	Het Productiebos	34
06.	Ministad Kralingseveer	36
3	VERHALENWANDELING	40
	COLOFON	44

BEELD VAN DE WIJK

Kralingseveer is een van de kleinste wijken van Rotterdam en zuidelijkste wijk van Prins Alexander. Hoewel de wijk geheel wordt omsloten door Capelle aan den IJssel, voelen bewoners zich echte Rotterdammers. Ze beschermen hun 'dorp' en daarmee de eigengereide geschiedenis en saamenhorigheid van de wijk. Tegelijkertijd voelen Kralingseveerders zich regelmatig niet gezien door de rest van Rotterdam. De wijk heeft daarentegen wel aandacht nodig. De buitenruimte is aan het verloederen. Verzakkingen van woningen zijn al langer een punt van veel zorg. De laatste jaren komen er ook steeds meer mensen tijdelijk in de wijk wonen, wat invloed heeft op de saamenhorigheid in de wijk. Deze kindvriendelijke, sociale wijk heeft een opknapbeurt nodig en kan daar alle hulp daarbij gebruiken.

'Ons kent ons' dorp van alle generaties

In Kralingseveer kent men elkaar goed. Er is veel sociale binding, sociale controle en saamenhorigheid tussen de bewoners. De wijk voelt voor bewoners als een dorp en warm thuis en vele Kralingseveerders blijven er generaties lang wonen. De kleinschaligheid en betrokkenheid jegens elkaar maken ook dat bewoners zich er veilig voelen en hun kinderen er zonder zorgen buiten laten spelen. Kralingseveer is een echt 'ons kent ons' dorp.

Een plek als de speeltuin (BSV Kralingseveer) heeft een zeer belangrijke verbindende functie in de wijk: van jong tot oud heeft er gespeeld. De jaarlijks terugkerende buurtactiviteiten versterken ook de binding door generaties heen. Zo is het Huttendorp een zeer gewaardeerde kinderactiviteit die elke zomer plaatsvindt en dat vrijwel iedereen als kind meegemaakt heeft. Deze wijdverspreide waardering houdt de activiteiten in stand.

“Ons kent ons. Veel speelgelegenheid voor de kinderen. saamenhorigheid, jong en oud. Nergens zo thuis als in Kralingseveer.”

Bewoner via online vragenlijst

“Gemoedelijk, kleinschalig en betrokken met een dorps karakter en dicht bij het ware stadsleven.”

Bewoner via online vragenlijst

VRAGENLIJST WIJKGEBRUIKERS

Om zoveel mogelijk perspectieven te krijgen op de wijkidentiteit(en), is een vragenlijst uitgezet via digitaal participatieplatform Mijn Rotterdam. In de vragenlijst konden bewoners en wijkgebruikers allereerst een beschrijving van de wijk achterlaten. Daarin lieten ze vaak al duidelijk merken hoe zij hun wijk beleven en waarderen. Is het er prettig wonen? Wat zijn kwaliteiten in de wijk of juist pijnpunten? Hoe is de sfeer en het contact met medebewoners? Hoe is de openbare ruimte? Wat maakt hun wijk

speciaal? Daarnaast had de vragenlijst als doel om van een brede groep bewoners te weten te komen welke plekken, personen en activiteiten volgens hen de wijk karakter geven. Bewoners hebben daarbij op een kaart aangegeven waar in de wijk deze personen, plekken en activiteiten te vinden zijn en hoe onze wijkreporters deze konden bereiken. In Kralingseveer hebben in totaal 126 bewoners de vragenlijst ingevuld en zo hun bijdrage geleverd aan de wijkbeschrijving in deze rapportage.

“Gezellige wijk, maar wel een waar de verbintenis tegenwoordig minder lijkt te worden.”

Bewoner via online vragenlijst

“Een wijk die het snelst achteruit gaat van heel Rotterdam.”

Bewoner via online vragenlijst

Verminderde binding en verloedering op loer

Juist vanwege de binding die veel bewoners ervaren met de wijk en elkaar, valt het ook op als zaken achteruit gaan of veranderen. Zowel in het fysieke als sociale domein zijn zulke veranderingen gaande. Naast het deel bewoners dat al decennialang in de wijk woont en/of zich er heel erg thuis voelt, komen er ook nieuwe en tijdelijke bewoners in Kralingseveer wonen. Als gevolg van ‘verkamering’ kunnen studenten of werkenden tijdelijk een kamer in de wijk huren. Huidige bewoners maken zich zorgen over het feit dat tijdelijke bewoners vaak minder binding met de wijk voelen en zich daar ook naar gedragen. Zij zien de onderlinge verbinding tussen bewoners hiermee achteruit gaan.

“Bewoners lijken minder rekening te houden met elkaar dan toen we hier net kwamen wonen. Meer individualisering, dat is jammer. Helaas ook meer vervuiling in de straten.”

Bewoner via online vragenlijst

Deze ontwikkeling laat ook zijn sporen na in de openbare ruimte. Bewoners geven aan meer last van afval op straat te hebben en zien dit als gedrag dat terug te leiden is naar bewoners die minder betrokken zijn bij het belang van de wijk als geheel. Ook vinden zij het zorgelijk voor de algemene uitstraling van de wijk als verhuurders weinig tot geen zorg besteden aan het onderhoud van de woning en de directe ruimte eromheen. Veel bewoners geven aan dat verloedering op de loer ligt, niet alleen op het vlak van het onderhouden van woningen. Er is ook meer autoverkeer (met bijbehorende parkeeroverlast) in de wijk dan de kleine historische wijk aan kan, waardoor ook de vrije bewegingsruimte in de openbare ruimte beperkter is geworden.

“Rustige wijk. Veilige wijk. Laatste tijd wordt het onderhoud minder van de buitenruimte. Verpaupering kan dan toe slaan, dit geldt ook voor het parkeren.”

Bewoner via online vragenlijst

Ook het verloederde Bouman terrein (en als gevolg de verkeersoverlast), wat vlak voor de entree van de wijk vanuit Rotterdam centrum gezien ligt, geeft in de ogen van bewoners “het verkeerde beeld” van hun wijk aan bezoekers en passanten. De bewoners trekken zich dit aan, omdat de wijk al een vergeten en onzichtbaar imago heeft door haar ‘schiereiland’-ligging en onbekendheid bij veel Rotterdammers. Hierdoor voelen zij zich al vaker over het hoofd gezien. “We hebben wel vaak pech.” Het feit dat het de Gemeente Rotterdam ook niet lukt dit terrein in lijn met het bestemmingsplan te laten opereren, draagt niet bij aan het versterken van het lage vertrouwen in de overheid dat met name oudere bewoners voelen. Daar komen verzakkingsproblemen in de wijk nog bovenop, een probleem waar maar moeilijk een haalbare oplossing voor gevonden kan worden en bewoners veel zorgen over ervaren. Hoewel veel bewoners prettig wonen in de wijk en de sociale cohesie alsnog een stuk hoger ligt dan het Rotterdams gemiddelde, hebben deze zorgen omtrent verloedering invloed op de kwaliteit van leven.

Oud & nieuw hand in hand

Kralingseveer kan een frisse wind gebruiken. Het van origine oude dorp is niet gebouwd voor de toekomst die reeds haar aantrede doet. Daarom zijn er serieuze renovaties in de wijk nodig, net als dat ieders (t)huis zo nu en dan een opknappbeurt nodig heeft. Om die reden vinden bewoners het belangrijk dat er goed voor de wijk gezorgd wordt, zowel door bewoners als door de gemeente.

“Mooie oud-Rotterdamse wijk. Combinatie van volks en inwoners vanuit de stad.”

Bewoner via online vragenlijst

“Volkswijk die aan het veranderen is. Er komen gelukkig weer veel starters/jonge gezinnen. Slecht onderhouden, de gemeente laat onze wijk helaas vaak links liggen.”

Bewoner via online vragenlijst

Op sociaal vlak vinden er ook verschuivingen in de wijk plaats. Er komen nieuwe mensen in de wijk wonen, een tendens waarvan de wijkraad over het algemeen erkent dat een nieuw fris elan goed is voor de wijk. Door deze ontwikkeling ontstaat er de gelegenheid om een nieuwe balans te zoeken tussen het oude en nieuwe, zoals tussen oude en nieuwe bewoners, bestaande gewoonten en nieuwe ontwikkelingen, wantrouwen in de overheid en wel gezien en gehoord worden. Het dorpse karakter van Kralingseveer is eigengereid, maar ook onderdeel van de grootstedelijke stad. Sociale cohesie en behoefte naar individuele ruimte hoeven elkaar ook niet uit te sluiten. Het aannemen van een meer open-minded opstelling naar dat wat nieuw de wijk binnenkomt kan de onderlinge verbinding in de wijk nieuw leven in blazen. Het feit dat zowel nieuwe als oude kenmerken aanwezig zijn in Kralingseveer is een groot deel van haar aantrekkingskracht.

“Een fantastische en rustige wijk die met nog geen 15 min van centrum van Rotterdam. Waar iedereen je kent en je goed thuis voelt.”

Bewoner via online vragenlijst

“Dorps maar toch dicht bij de stad. Gezellig, fijne mate van onderlinge betrokkenheid. Betrokken bij elkaar, maar niet teveel controle.”

Bewoner via online vragenlijst

“Een wijk waar vroeger van alles georganiseerd werd en nu erg weinig.”

Bewoner via online vragenlijst

Wat betreft het aansluiten op de behoeften van huidige en nieuwe bewoners, kan het ook helpen het aanbod aan activiteiten in de wijk te herzien. In het algemeen worden er veel activiteiten voor de wijk georganiseerd, vertellen bewoners die al meer dan 20 jaar in de wijk wonen. Zeker de activiteiten voor kinderen hebben niet ingeboet aan populariteit door de jaren heen. Bewoners ervaren dat er door de tijd heen minder activiteiten plaatsvinden in de wijk. Nieuwe activiteiten worden daarentegen nog niet zo goed bezocht als gehoopt. Een nieuw aanbod, passend bij de behoeften van het Kralingseveer van vandaag de dag, kan bijdragen aan een hernieuwd gevoel van binding met de wijk, juist ook voor nieuwe bewoners en bezoekers.

“Heerlijke wijk, die dorps aan voelt en waar we de kinderen met een gerust hart zelfstandig durven laten buiten spelen. Er worden veel activiteiten georganiseerd.”

Bewoner via online vragenlijst

Eigengereid op de grens van Rotterdam

Vanwege het feit dat de wijk gevoelsmatig een dorp met eigen sociale structuur en lange geschiedenis is, zijn er ook – met name oudere – bewoners die zich de les niet graag laten lezen. Dit heeft als gevolg dat zij minder gemakkelijk open staan voor nieuwe ontwikkelingen en bewoners, terwijl het de wijk ook goed kan doen als er nieuwe mensen komen wonen. Het verminderde vertrouwen in de overheid/gemeente is het gevolg van teleurstellingen over het handelen van de gemeente richting de wijk in het verleden. Huidige wijkraadsleden herkennen dit gevoel binnen de wijk. Bewoners van Kralingseveer die naar de gemeente bellen dienen wel vaker uit te leggen dat ze het niet over Kralingen hebben. Deze onbekendheid met de wijk (binnen Rotterdam én zelfs Gemeente Rotterdam) geeft bewoners het gevoel over het hoofd gezien te worden en kan bijdragen aan de weerstand richting de gemeente. Tegelijkertijd werken de leden van de wijkraad bewust constructief met de gemeente samen door zich verkiesbaar te stellen voor de eerste eigen wijkraad van Kralingseveer, een ontwikkeling die erg gewaardeerd wordt in de wijk.

“Dorps. Bewoners staan boven wet. Ons kent ons. Onrust.”

Bewoner via online vragenlijst

Capelle aan den IJssel

“Voor kinderen wordt er veel georganiseerd. Ligt erg centraal. Vriendelijke burenen.”

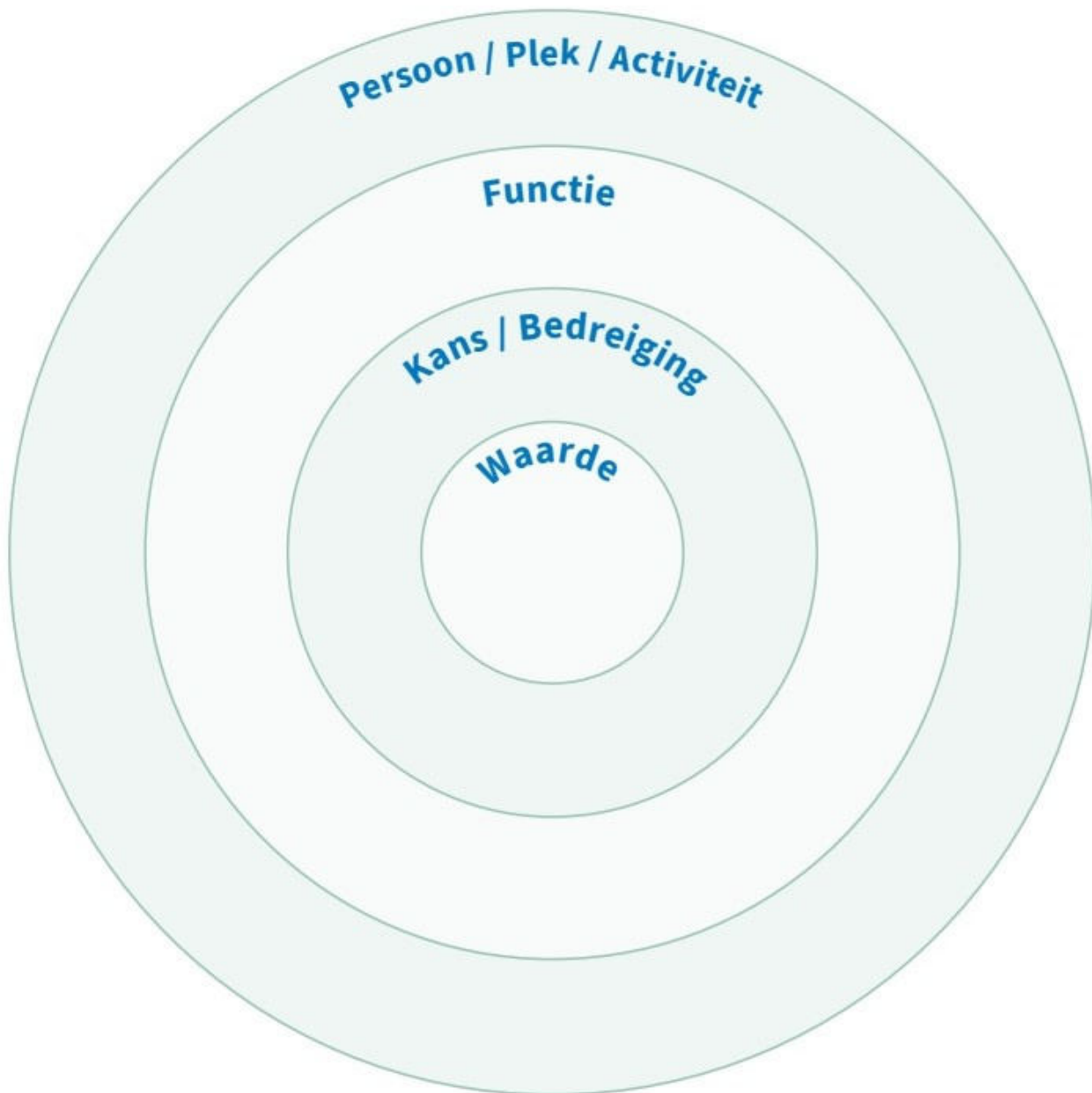
Bewoner via online vragenlijst

“Oud-IJsselmonde is een leuk klein dorpie aan de Maas, moet ook zo blijven en dat is niet altijd duidelijk op de Coolsingel.”

Bewoner via online vragenlijst

Kralingseveer mag gezien worden. Haar bewoners voelen zich Rotterdammers, wat veel van hen bewoog om in de wijk te gaan wonen: het is er groen, rustig én hoewel op het randje, gelukkig toch nog Rotterdam. Bewoners voelen zich grenswachters van Rotterdam ten opzichte van Capelle aan den IJssel, waar de wijk geografisch geheel door omsloten wordt. Hoewel omwonenden van buiten Kralingseveer meer dan welkom zijn om voorzieningen zoals de kerk en sportvereniging in Kralingseveer te bezoeken (waar bewoners zelf minder vaak komen), vinden Kralingseveerders het belangrijk geen uitloopgebied voor Capelle te worden. Ruimte voor groen en parkeerbehoeften dient Capelle zelf voldoende aan te bieden in eigen stad, Kralingseveer leent zich niet als verlengstuk daarvoor. Zo beschermen Kralingseveerders de leefbaarheid binnen de wijk en daarmee ook de leefbaarheid van een uniek stukje Rotterdam. Kralingseveer verdient een stevige opknopbeurt, om ook in de toekomst een veilig thuis te kunnen blijven bieden aan zowel oude als nieuwe Kralingseveerders. Daarbij blijft het een aandachtspunt om een goede balans te blijven zoeken tussen het beschermen van het oude en het verwelkomen van het nieuwe.

OVER HET ONDERZOEK

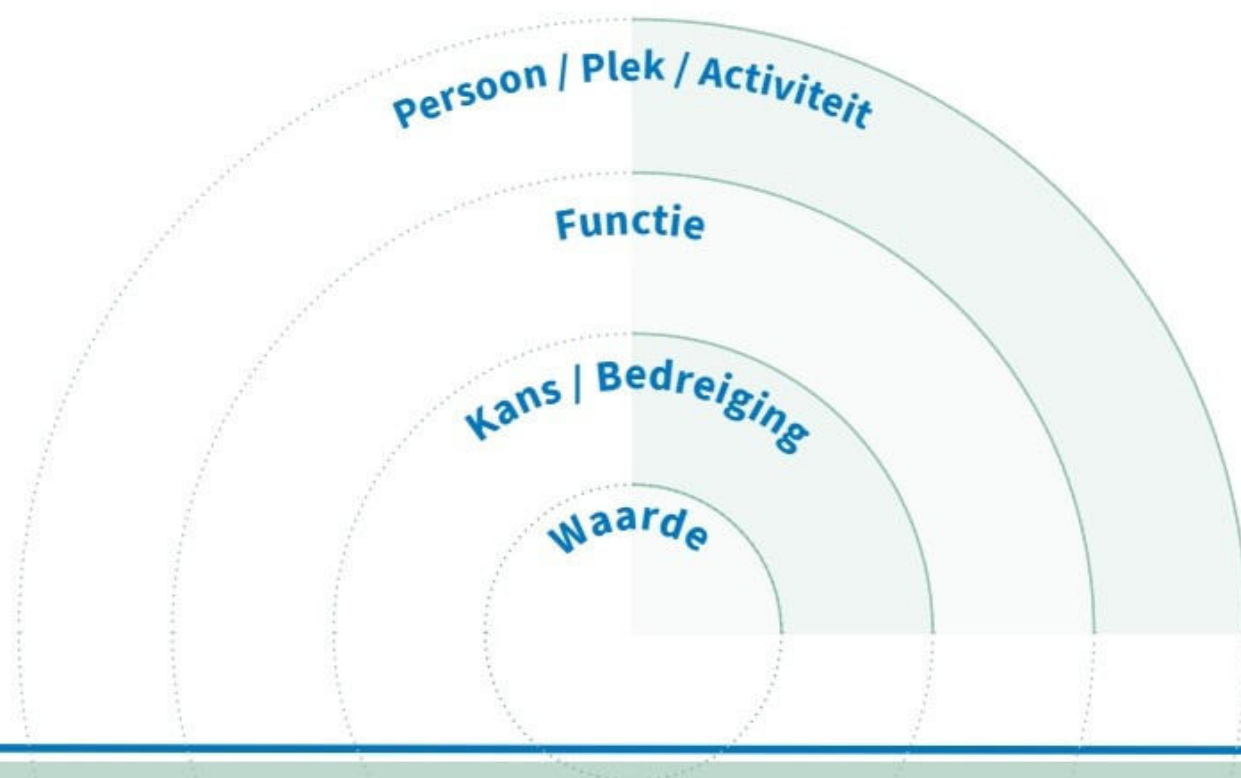

Methodiek

Om de identiteit(en) van de wijk in kaart te brengen is gebruik gemaakt van een gesprekstool. Aan de hand van deze cirkelvormige tool, wordt het complexe begrip identiteit 'afgepeld' in vier lagen. Van concrete plekken, personen en activiteiten in de buitenste laag, tot de meer abstracte kern van de cirkel met gedeelde waarden. De beleving van bewoners vormt hierbij het startpunt.

De ingevulde tool is een snapshot van de wijkidentiteit(en) op dit moment door de ogen van bewoners. Dit beeld is per definitie onvolledig en in ontwikkeling: het is nooit af. Toch geeft het inzicht in identiteit(en) van een gebied. Wat vinden bewoners belangrijk en waarom? En hoe zien we dit terug in de wijk?

De cirkel kan op verschillende manieren gelezen worden. Zowel van buiten naar binnen als andersom. Plekken, personen en activiteiten zijn enerzijds een weerspiegeling van de onderliggende lagen. Ze worden gevormd door gedeelde waarden, kansen en bedreigingen van een wijk. Anderzijds zijn deze plekken, personen en activiteiten van invloed op de onderliggende lagen. Ze beïnvloeden hoe men in de wijk samenleeft en wat men belangrijk vindt. Deze relaties zijn niet altijd lineair; tussen de verschillende aspecten in de cirkel bestaan ook kruisverbindingen. Al deze verbindingen samen geven inzicht in de complexiteit van de identiteit(en) van de wijk.

Persoon / Plek / Activiteit

In het dagelijks leven komen bewoners in aanraking met concrete plekken, personen en activiteiten. Deze vormen hoe bewoners in de wijk leven en geven betekenis aan het gebied.

Functie

Een wijk is meer dan een losse verzameling van plekken, personen en activiteiten. Deze vervullen een bepaalde functie, zoals mensen samenbrengen, ontspanning mogelijk maken, een punt van herkenning vormen of kwetsbare bewoners ondersteunen.

Kansen / Bedreigingen

Deze functies spelen vaak in op kansen en bedreigingen. Wat voor bedreigingen spelen een rol in deze wijk? En welke kansen zien bewoners in reactie op deze bedreigingen? Misschien leven mensen langs elkaar heen en liggen er kansen tot verbinding.

Waarde

Wat is hetgeen dat wordt bedreigd en waarom zien bewoners bepaalde kansen? Dit brengt ons tot de kern van de identiteitstool: welke waarden delen bewoners in deze wijk? In verschillende wijken worden verschillende waarden gedeeld en prioriteit toegekend.

VERHALEN KRALINGSEVEER

Het verhaal van Piet de Man

Piet woont in een flat aan de Wapitistraat en zet zich in voor de bewoners in het gebouw. Vanuit bijvoorbeeld het budget van Opzoomer Mee wordt de straat schoongehouden. Er is een sociaal potje voor belangrijke gebeurtenissen, verjaardagen en ziekenhuisbezoek. Piet zorgt dan voor een kaart die iedereen ondertekent. Dan is er nog de nieuwjaarsborrel én drie keer per jaar een gezellige middag met koffie, een gebakje en een glaasje.

Piet

DE KRACHT VAN KRALINGSEVEER IS HET WIJ-GEVOEL

De onofficiële burgemeester van Kralingseveer, Piet de Man, zit er stralend bij. Hij is inmiddels 80 jaar. “Maar ik voel me 60. Ik heb lang in de haven gewerkt en om dan in een keer stil te zitten, dat zit niet in mijn aard.” Hij heeft verschillende rollen gehad in talloze verenigingen en organisaties in Kralingseveer. Onder andere als voorzitter van Stichting Wijkorgaan Kralingse Veer (SWO), dat inmiddels niet meer bestaat. Als er iets geregeld moet worden dan gaat Piet erop af. “Heb respect voor de mens tegenover je, vraag hoe het gaat met iemand en daarna komt pas jouw verhaal.” Zo heeft hij van alles voor elkaar gekregen, van nieuwe parkeerplaatsen tot extra speelruimte voor kinderen.

Ons kent ons

Piet is geboren en getogen in de wijk en heeft onder meer als assistent lichtwachter in de Rotterdamse haven gewerkt. De kinderen zijn het huis uit. Hij woont nu samen met zijn vrouw in Kralingsveer en voelt zich hier thuis. Ons kent ons en dat bevalt Piet prima. “Je weet precies waarvoor je bij wie moet zijn. Het is ook een hele fijne plek voor kinderen. We hebben hier een grote speeltuin en nog drie andere speelplekken, dat is uniek voor een relatief kleine wijk.”

Actief blijven is veel beter

Piet woont in een flat aan de Wapitistraat en zet zich in voor de bewoners in het gebouw. Vanuit bijvoorbeeld het budget van Opzoomer Mee wordt de straat schoongehouden. Er is een sociaal potje voor belangrijke gebeurtenissen, verjaardagen en ziekenhuisbezoek. Piet zorgt dan voor een kaart die iedereen ondertekent. Dan is er nog de nieuwjaarsborrel én drie keer per jaar een gezellige middag met koffie, een gebakje en een glaasje. Ieder jaar gaat Piet bij alle bewoners langs, 34 appartementen, om het potje weer aan te vullen. Hij is ervan overtuigd dat je mensen moet blijven betrekken. “Ze komen de deur niet meer uit, maar hebben wel behoefte aan een praatje met elkaar. Anders gaan ze in de spiegel tegen zichzelf zitten praten. Af en toe moet je ze bij hun nekvel grijpen en naar buiten donderen zeg ik altijd maar. Actief blijven is veel beter.” Bewoners weten Piet ook te vinden als het even wat minder gaat. Ze komen bijvoorbeeld om advies vragen: “Mensen komen vaak zelf met de antwoorden als je met ze praat.”

De toekomst brengt allerlei kansen en uitdagingen. Er zijn veel ‘eensteenshuizen’ en Piet voorziet financiële problemen met de gestegen energieprijzen. Ook de verzakking in de wijk is een probleem. Er leek even een opening te zijn onder voormalig wethouder Lucas Bolsius. “We hadden een heel plan uitgedacht, met het opkopen van woningen, slopen en opnieuw bouwen. Overleg met de woningbouwvereniging was er ook al. Maar opeens bleek dat andere wijken in Rotterdam voorrang hadden en vanuit de gemeente werd alles stopgezet. Dat is een gemiste kans, toen was het nog betaalbaar om mensen uit te kopen. Met de prijzen van nu gaat dat niet meer lukken.”

Bewoners weten Piet ook te vinden als het even wat minder gaat. Ze komen bijvoorbeeld om advies vragen: “Mensen komen vaak zelf met de antwoorden als je met ze praat.”

“Ze hebben tijd nodig om te beseffen dat het hier anders gaat. Mensen spreken elkaar hier gewoon aan. Dit is geen stad, we zijn een dorp. ...De kracht van Kralingseveer is het wij-gevoel. We doen het met z’n allen.”

We zijn een dorp

De wijk is aan het veranderen qua samenstelling. Kralingseveer kent 36 nationaliteiten op 1.700 inwoners. Nieuwkomers in de wijk moeten soms wennen. Piet: “Ze hebben tijd nodig om te beseffen dat het hier anders gaat. Mensen spreken elkaar hier gewoon aan. Dit is geen stad, we zijn een dorp. De kinderen van deze nieuwe wijkbewoners gaan naar de speeltuin en komen zo in aanraking met de oorspronkelijke Kralingseveerders. Op die manier groeit dat naar elkaar. Capelle aan den IJssel wilde ons ooit inlijven, maar daar hebben de bewoners zich met hand en tand tegen verzet. De kracht van Kralingseveer is het wij-gevoel. We doen het met z’n allen.”

KRALINGSEVEER IS EEN SMELTKROES

Kralingseveer heeft zijn eigen ongeschreven regels: 'Zo doen we dat hier'. Dat botst weleens met de regels van de maatschappij. Er is een grote trots op het echt 'Veerder' zijn. Suzanne Rosloot-den Ouden: "Ik hou van het dorpse met tegelijk de grote stad dichtbij. Voor kinderen is het hier een paradijs. Ongepolijst, niet van die plantsoenen met teruggesnoeide struikjes van precies 80 centimeter." Sinds 2019 is Suzanne secretaris van Nutstuinvereniging (NTV) Kralingseveer.

Je doet iets voor een ander

Samen met Henk van Kasbergen en Astrid van den Berghe vormt Suzanne het bestuur van de NTV. "We vullen elkaar goed aan en ondanks dat we niet over alles hetzelfde denken, hebben we één smoel naar buiten. We doen het echt samen." Suzanne kwam samen met haar man in 2005 in Kralingseveer wonen. Inmiddels is het gezin uitgebreid met drie kinderen. "Mijn man en ik zijn beiden opgevoed met 'je doet iets voor een ander' en als er hulp nodig is dan geef je dat." Vandaar dat vrijwilligerswerk niet meer dan logisch voelt voor haar. Suzanne: "Het lijkt soms of mensen vooral gericht zijn op zichzelf. Het is daarom steeds lastiger om mensen te vinden die voor een langere periode vrijwilligerswerk willen doen. Ook in Kralingseveer is dat een steeds grotere uitdaging. Vaak zie je dezelfde bewoners."

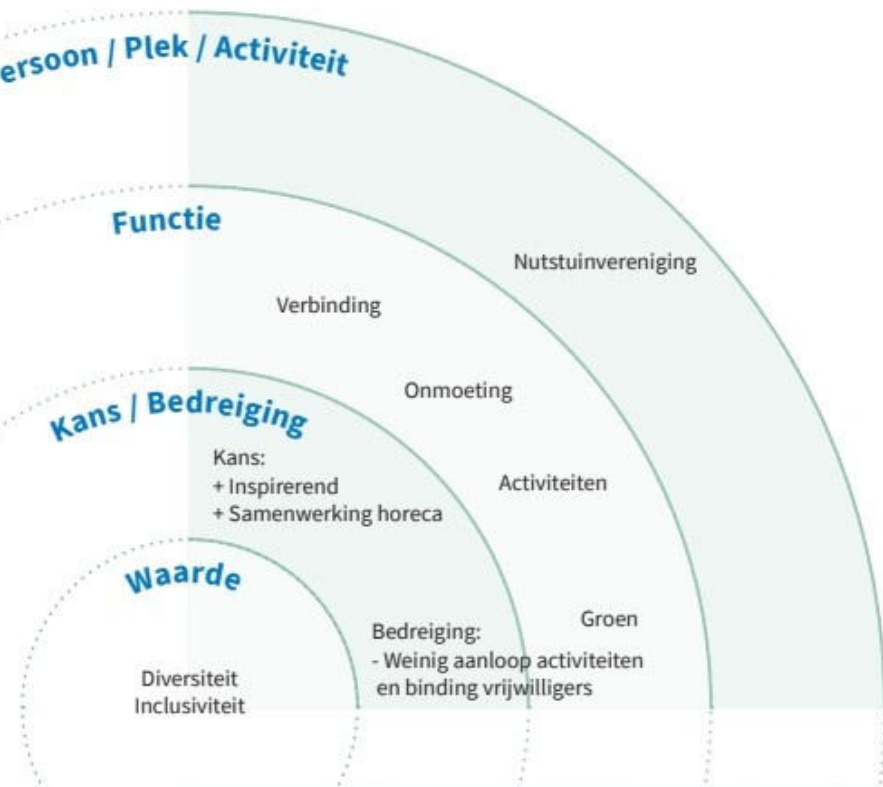
Kralingse Kater

De tuinen van de NTV zorgen voor verbinding en ontmoeting. Tuinders ruilen plantjes en groenten met elkaar en andere bewoners. Bij een grote oogst wordt de opbrengst gedeeld. Veel mensen maken een dagelijkse wandeling door het complex. Kinderen spelen er terwijl hun ouders in de tuin werken. Er is zelfs een wijnboer actief die volgens Suzanne heerlijke wijn maakt onder de ludieke naam Kralingse Kater. Suzanne: "We hebben groen nodig. Je wordt gelukkiger van een wandeling tussen de bomen dan tussen betonnen huizenblokken." Af en toe wordt een activiteit georganiseerd in het clubgebouw van de NTV met behulp van het Opzoomer Mee budget. Afgelopen zomer was dat een wijnproeverij. Suzanne had gehoopt op een iets grotere opkomst, maar blijft enthousiast. "Aan het einde van de avond zag je mensen telefoonnummers met elkaar uitwisselen. Ook wij hebben mensen ontmoet uit onze eigen straat die we nog niet kenden."

Overkoepelend overleg

Suzanne zou graag zien dat er in de toekomst meer evenementen komen. "Dan moeten er wel mensen opstaan die dat willen gaan organiseren." Ook de diversiteit in de horeca laat nog te wensen over, "daarvoor moet je nu toch naar het centrum van Rotterdam. Het zou mooi zijn als die horeca dan een deel van de oogst van het complex gebruikt, dat zou te gek zijn. Hoewel je daarvoor wel een grotere oogst zou moeten hebben." Een overkoepelend overleg met alle verenigingen die actief zijn in Kralingseveer zou van grote toegevoegde waarde zijn. Met de woningbouw in het Rivium in aantocht ziet ze uitdagingen voor het verkeer. De gemeente wil de nieuwe wijk autoluw maken. Verder staat er in de plannen weinig groen en veel hoogbouw.

"Het lijkt soms of mensen vooral gericht zijn op zichzelf. Het is daarom steeds lastiger om mensen te vinden die voor een langere periode vrijwilligerswerk willen doen. Ook in Kralingseveer is dat een steeds grotere uitdaging. Vaak zie je dezelfde bewoners."

Suzanne zou graag zien dat er in de toekomst meer evenementen komen. “Dan moeten er wel mensen opstaan die dat willen gaan organiseren.”

Suzanne

02

Trouw aan de wijk

Suzanne ziet zichzelf niet meer weggaan uit Kralingseveer. “Alleen als ik de tuin niet meer zou hebben, dan wordt het een ander verhaal. Ik ben trouw in de relaties die ik aanga en omarm de grillen en nukken die daarbij horen. Zo is het ook met Kralingseveer. Deze wijk is een weerspiegeling van de maatschappij, er is diversiteit en inclusiviteit. Ik ben hier geworteld.”

Het verhaal van Miranda Rietveld over het Huis van de Wijk

Miranda houdt van mensen en zit in de functie van buurtwerker en sociaal beheerder helemaal op haar plek. "Ik heb een gouden leven, ik zit in loondienst, maar eigenlijk ben ik gewoon eigen baas." Daar staat tegenover dat ze hard werkt en al drie jaar niet op vakantie is geweest. Klagen doet ze niet. Daar is ze veel te druk voor.

Huis van de Wijk

EEN PLEK MET VELE FUNCTIES

Geboren en getogen in Kralingseveer is Miranda Rietveld al vijftientig jaar actief in het buurtwerk. Tot 2010 werkte ze met een groot team. Nu runt ze het Huis van de Wijk met een groep vrijwilligers en met Fred Hoeksema, de wijknetwerker die is aangesteld door de gemeente. Inmiddels valt het buurthuis onder de organisatie gro-up Buurtwerk. “Bij de vijftiengste editie van het Halloween feest stap ik uit de organisatie, dat is volgend jaar” zegt Miranda. “Eigenlijk mag ik dit nu niet meer doen, omdat ik verbonden ben aan het buurthuis. De gemeente wil dat bewoners zelf met initiatieven komen. Alleen, er is al zoveel uit de wijk verdwenen. Bovendien, iedereen verwacht van me dat ik het doe.”

Een gouden leven

Miranda houdt van mensen en zit in de functie van buurtwerker en sociaal beheerder helemaal op haar plek. “Ik heb een gouden leven, ik zit in loondienst, maar eigenlijk ben ik gewoon eigen baas.” Daar staat tegenover dat ze hard werkt en al drie jaar niet op vakantie is geweest. Klagen doet ze niet. Daar is ze veel te druk voor. De wijk omschrijft ze als kabbelend. “Het is hier rustig, weinig mensen op straat en een fijne plek voor kinderen. Vroeger was er heftige sociale controle, dat is gelukkig wat minder geworden.” Nieuwkomers moeten wennen aan het dorps en directe van de bewoners. “Of iemand je mag of niet mag weet je meteen, we draaien nergens om heen.” Ze vertelt verder: “Wij zijn het gewend om elkaar te groeten op straat, de nieuwe mensen doen dat minder, dat vind ik jammer.”

Evenementen worden goed bezocht

Het valt haar op dat in Kralingseveer vaak geroepen wordt dat er nooit wat georganiseerd wordt. Tegelijk vindt ze dat het akelig stil blijft als je dat wel doet. Als ze mensen op de man af vraagt waarom ze niet komen, dan hoort ze dat ze druk zijn of geen zin hebben. Miranda: “Dat is gelukkig anders bij de grotere evenementen. Ministad, Halloween en bijvoorbeeld de veiligheidsdag worden allemaal goed bezocht.” Daar is Miranda heel trots op.

Een superzet?

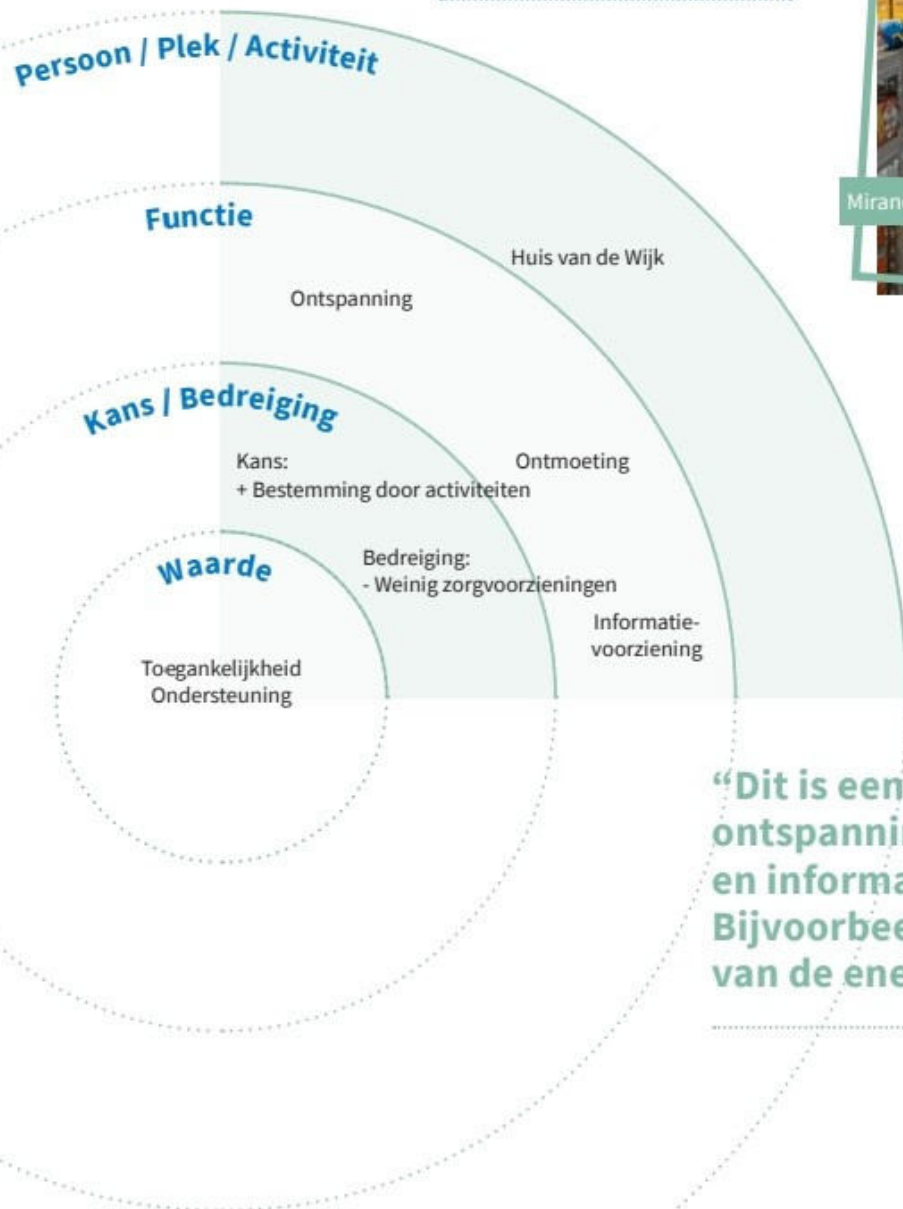
Voor de opzet van de Buurtwinkel, voornamelijk bedoeld voor senioren die een snelle boodschap willen halen, hield ze eerst een enquête. Het regende enthousiaste reacties. Miranda: “Ik dacht, ik heb een superzet gedaan en er komen straks veel klanten. Helaas is dat niet waar.” In de praktijk blijken vooral nieuwe wijkbewoners hun weg te vinden naar de Buurtwinkel. “En dan hebben we nog de bierklanten. De prijzen in de buurtwinkel zijn laag gehouden met het oog op de senioren. Dus van het bier ook.” Toch blijft ze activiteiten initiëren. Samen met Fred, een groep vrijwilligers en Stichting Pameijer hoopt ze in de komende periode in de wijk een kinderboerderij, pluktuin en hondenspeelplaats te realiseren.

De wijk omschrijft ze als kabbelend.
 “Het is hier rustig, weinig mensen
 op straat en een fijne plek voor
 kinderen. Vroeger was er heftige
 sociale controle, dat is gelukkig wat
 minder geworden.”

03

Miranda

“Dit is een plek voor
 ontspanning, ontmoeting
 en informatievoorziening.
 Bijvoorbeeld over het aanvragen
 van de energietoeslag.”

Ontspanning, ontmoeting en informatievoorziening

In het Huis van de Wijk komen veel verschillende groepen: biljarters, mensen die kaarten, de fotoclub en EHBO-vereniging. Er worden eetcafés georganiseerd en de bingoavond wordt ook druk bezocht. Verder is er een loungehoek met een spelcomputer voor de kinderen. Eens per week komt er een jongerenwerker voor een uur. “Dit is een plek voor ontspanning, ontmoeting en informatievoorziening. Bijvoorbeeld over het aanvragen van de energietoeslag.” Daarnaast gaat Miranda samen met mensen van de Laankerk op huisbezoek bij de ouderen.

Voor de toekomst zou ze graag willen dat er meer voor jongeren en kinderen in het pand komt. “En ik mis zorgvoorzieningen, zoals een Star-locatie en een diëtist, of een huisarts die we eerst hadden.” Ze hoopt ook dat de wijkraad het overkoepelend overleg met belangrijke partijen weer gaat oppakken.

Het verhaal van Marijn Iwema over het buurtkastje

DE MENSEN KIJKEN HIER NAAR ELKAAR OM

Het is niet voor iedereen vanzelfsprekend dat de koelkast altijd goed gevuld is. Daarom besloot Marijn Iwema een Buurtkastje voor haar huis te plaatsen. Bewoners van Kralingseveer kunnen hier voedselproducten brengen, ruilen of halen. Het initiatief werd meteen een doorslaand succes.

Boodschappen voor wie het nodig heeft

"Als ouders vinden we het belangrijk dat onze kinderen iets mee krijgen over armoede in de wijk, maar ook over voedselverspilling", vertelt Marijn. Door het Buurtkastje dat buiten hangt zien haar kinderen dat delen leuk is en leren ze respectvol om te gaan met de mensen die er iets uit halen. Naast inzameling voor voedsel dient het kastje ook als MUP: een uitgiftepunt voor gratis menustratieproducten. "Die spullen worden vaak snel opgehaald, net als babyvoeding. Dat is schrijnend om te zien."

Geld van de burens

Het idee voor het Buurtkastje zag Marijn op LinkedIn. Ze was meteen enthousiast. "Mijn man en ik werken allebei in de zorg. Daardoor zien we veel armoede en wilden we iets positiefs doen. We kenden de minibibliotheek al waar je op straat boeken kunt ruilen. Dit initiatief van Stichting SoGoed lijkt erop, maar in plaats van boeken gaat het om voedsel. Dat sprak ons aan." Via een appgroep met de burens was binnen een ochtend het geld voor een kastje binnen. "Ik had wel wat weerstand verwacht. Van andere initiatiefnemers hoorde ik namelijk dat mensen bang zijn voor overlast van bijvoorbeeld daklozen. Maar iedereen was meteen enthousiast."

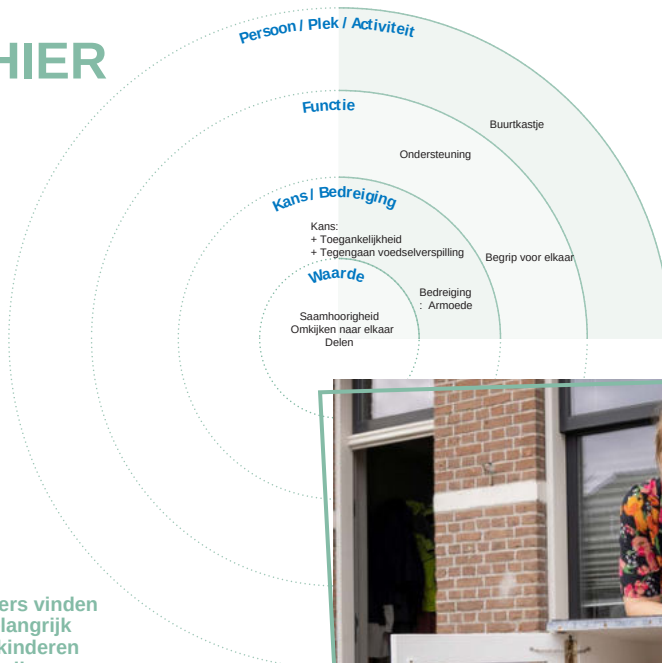
Voedsel vanuit de wijk

Via social media brengt Marijn het Buurtkastje onder de aandacht zodat mensen hun spullen persoonlijk komen afgeven. "Het kastje werkt als verbinder, zowel on- als offline", vertelt ze. "De brengers maken vaak even een praatje. Het gevoel dat je samen iets goed doet voor de wijk verbindt." Naast bewoners die producten brengen zijn er ook andere vaste leveranciers. "We krijgen bijvoorbeeld groente van de Nutstuinvereniging Kralingseveer en producten uit de Buurtwinkel."

Saamhorigheid

Marijn woont met haar gezin sinds 2018 in Kralingseveer. "Toen we hier net kwamen wonen was ik ziek. Plotseling stond de buurvrouw met een grote pan nasi voor de deur. De mensen kijken hier naar elkaar om, dat had ik nog niet eerder in een wijk meegemaakt. Het is ouderwets gezellig en ons kent ons. Ook is het hier groen en kindvriendelijk. Ik vind dat prettig. Kralingseveer is als een dorpie uit Asterix en Obelix dat zich blijft verzetten tegen de overname van Capelle aan den IJssel", lacht ze. "Dat creëert een sterk saamhorigheidsgevoel. Je vindt hier mensen uit alle lagen van de bevolking. In ons deel van de straat wonen veel flamboyante types, zoals kunstenaars en muzikanten. Daardoor hebben we vaak spontane borrels en veel gezelligheid."

"Als ouders vinden we het belangrijk dat onze kinderen iets mee krijgen over armoede in de wijk, maar ook over voedselverspilling", vertelt Marijn. Door het Buurtkastje dat buiten hangt zien haar kinderen dat delen leuk is en leren ze respectvol om te gaan met de mensen die er iets uit halen."

Marijn hoopt vooral dat het woningaanbod in haar buurt niet verandert. Want op dit moment is Kralingseveer toegankelijk voor iedereen. "Dat is de kracht van de wijk en ik hoop dat dat zo blijft."

04

Nieuwe faciliteiten in de wijk

In de toekomst is Marijn benieuwd wat het Nieuwe Rivium de wijk gaat brengen. "Er is ons een Albert Heijn, een rooftopbar en een stadsstrand beloofd. Ook komt er een halte voor de waterbus." Mooie vooruitzichten natuurlijk, maar ze ziet ook uitdagingen. "Op momenten dat de weg naar het Rivium dicht is, racen ze hier met tachtig kilometer door de wijk. Dat gaat straks een nog groter probleem worden." Marijn hoopt vooral dat het woningaanbod in haar buurt niet verandert. Want op dit moment is Kralingseveer toegankelijk voor iedereen. "Dat is de kracht van de wijk en ik hoop dat dat zo blijft."

DE MENSEN KIJKEN HIER NAAR ELKAAR OM

Het is niet voor iedereen vanzelfsprekend dat de koelkast altijd goed gevuld is. Daarom besloot Marijn Iwema een Buurtkastje voor haar huis te plaatsen. Bewoners van Kralingseveer kunnen hier voedselproducten brengen, ruilen of halen. Het initiatief werd meteen een doorslaand succes.

Boodschappen voor wie het nodig heeft

“Als ouders vinden we het belangrijk dat onze kinderen iets mee krijgen over armoede in de wijk, maar ook over voedselverspilling”, vertelt Marijn. Door het Buurtkastje dat buiten hangt zien haar kinderen dat delen leuk is en leren ze respectvol om te gaan met de mensen die er iets uit halen. Naast inzameling voor voedsel dient het kastje ook als MUP: een uitgiftepunt voor gratis menstruatieproducten. “Die spullen worden vaak snel opgehaald, net als babyvoeding. Dat is schrijnend om te zien.”

Geld van de burens

Het idee voor het Buurtkastje zag Marijn op LinkedIn. Ze was meteen enthousiast. “Mijn man en ik werken allebei in de zorg. Daardoor zien we veel armoede en wilden we iets positiefs doen. We kenden de minibibliotheek al waar je op straat boeken kunt ruilen. Dit initiatief van Stichting SoGoed lijkt erop, maar in plaats van boeken gaat het om voedsel. Dat sprak ons aan.” Via een appgroep met de burens was binnen een ochtend het geld voor een kastje binnen. “Ik had wel wat weerstand verwacht. Van andere initiatiefnemers hoorde ik namelijk dat mensen bang zijn voor overlast van bijvoorbeeld daklozen. Maar iedereen was meteen enthousiast.”

Voedsel vanuit de wijk

Via social media brengt Marijn het Buurtkastje onder de aandacht zodat mensen hun spullen persoonlijk komen afgeven. “Het kastje werkt als verbinder, zowel on- als offline”, vertelt ze. “De bringers maken vaak even een praatje. Het gevoel dat je samen iets goed doet voor de wijk verbindt.” Naast bewoners die producten brengen zijn er ook andere vaste leveranciers. “We krijgen bijvoorbeeld groente van de Nutstuinvereniging Kralingseveer en producten uit de Buurtwinkel.”

Saamhorigheid

Marijn woont met haar gezin sinds 2018 in Kralingseveer. “Toen we hier net kwamen wonen was ik ziek. Plotseling stond de buurvrouw met een grote pan nasi voor de deur. De mensen kijken hier naar elkaar om, dat had ik nog niet eerder in een wijk meegemaakt. Het is ouderwets gezellig en ons kent ons. Ook is het hier groen en kindvriendelijk. Ik vind dat prettig. Kralingseveer is als een dorpje uit Asterix en Obelix dat zich blijft verzetten tegen de overname van Capelle aan den IJssel”, lacht ze. “Dat creëert een sterk saamhorigheidsgevoel. Je vindt hier mensen uit alle lagen van de bevolking. In ons deel van de straat wonen veel flamboyante types, zoals kunstenaars en muzikanten. Daardoor hebben we vaak spontane borrels en veel gezelligheid.”

“Als ouders vinden we het belangrijk dat onze kinderen iets mee krijgen over armoede in de wijk, maar ook over voedselverspilling”, vertelt Marijn. Door het Buurtkastje dat buiten hangt zien haar kinderen dat delen leuk is en leren ze respectvol om te gaan met de mensen die er iets uit halen.

Persoon / Plek / Activiteit

Functie

Buurtkastje

Ondersteuning

Kans / Bedreiging

Kans:

+ Toegankelijkheid

+ Tegengaan voedselverspilling

Begrip voor elkaar

Waarde

Bedreiging:
- Armoede

Saamhorigheid
Omkijken naar elkaar
Delen

Marijn hoopt vooral dat het woningaanbod in haar buurt niet verandert. Want op dit moment is Kralingseveer toegankelijk voor iedereen. “Dat is de kracht van de wijk en ik hoop dat dat zo blijft.”

Marijn

04

Nieuwe faciliteiten in de wijk

In de toekomst is Marijn benieuwd wat het Nieuwe Rivium de wijk gaat brengen. “Er is ons een Albert Heijn, een rooftopbar en een stadsstrand beloofd. Ook komt er een halte voor de waterbus.” Mooie vooruitzichten natuurlijk, maar ze ziet ook uitdagingen. “Op momenten dat de weg naar het Rivium dicht is, racen ze hier met tachtig kilometer door de wijk. Dat gaat straks een nog groter probleem worden.” Marijn hoopt vooral dat het woningaanbod in haar buurt niet verandert. Want op dit moment is Kralingseveer toegankelijk voor iedereen. “Dat is de kracht van de wijk en ik hoop dat dat zo blijft.”

HET GEVOEL VAN EEN ECHT BOS AAN DE RAND VAN DE WIJK

Tussen Kralingseveer en Rivium in ligt een grote strook groen. Het bestaat uit een bos, een grasveld waar kan worden gevoetbald en een speeltuin. Het groen ligt een beetje verstopt achter de IJsselmondselaan. Als we de geschiedenis induiken komen we de naam productiebos tegen in een bestemmingsplan van de gemeente uit 2004. Voorheen was dit stuk grond een slibvang, een opvangplek voor havenslib. Het vervuilde land is begin jaren '90 afgedekt en opgehoogd. Daarna is het door de gemeente ingericht als 'park met een productiebos en een grasveld.'

Productiebos

Wanneer wij er een wandeling maken op een licht zonnige vrijdagmiddag heerst er vooral rust. Wel valt op dat je het geluid van het verkeer goed hoort. In het bos spreken we een aantal wandelaars. Allemaal trekken ze de wenkbrauwen op als wij beginnen over het 'productiebos'. Die term is blijkbaar vooral op papier bekend en niet bij de gebruikers van het bos. Aan de rand van het bos ligt een weiland waarin twee paarden staan te grazen. Daar komen we een jonge vrouw met kinderen tegen die niet in de wijk woont. "Ik ben oppas bij een gezin hier uit de wijk en neem de kinderen vaak mee naar de speeltuin."

Goed bewaard geheim

Langs het water wandelt Ton met zijn twee honden. Ton woont in de naastgelegen wijk Fascinatio in Capelle aan den IJssel. Tijdens ons gesprek springen de honden Buffy en Bicky enthousiast om ons heen. Bij navraag blijken het broertjes te zijn, en niet vies van wat camera aandacht. Ton: "Ik vind dit bos een goed bewaard geheim. Tijdens het wandelen door mijn wijk ben ik een keer wat verder gelopen en kwam ik hier uit. Nu ben ik hier dagelijks te vinden met de honden. Het is vanaf waar ik woon een mooi rondje van ongeveer een uur."

Voortbestaan

Vlakbij de speeltuin ontmoeten we Ger en Marloes, vader en dochter, die ook uit Capelle aan den IJssel komen. In coronatijd zijn ze meer gaan wandelen. "Zo'n plek heb je in Capelle niet. Vroeger kwamen we hier wel vaker voor de speeltuin, toen Marloes nog jong was." Ger valt het op dat het bos nogal uit het zicht ligt van Kralingseveer zelf, je moet echt weten dat het er is. Ger: "Ik ben wel benieuwd hoe de verbinding met dit gebied gaat zijn als er straks meer woningen komen in het Rivium." Ook in de wijkkrant van Kralingseveer lezen we daar iets over. In de editie van december 2021 wordt de zorg uitgesproken dat Capelle aan den IJssel deze groenstrook mogelijk wil annexeren voor de woningbouw in het Rivium.

"Ik vind dit bos een goed bewaard geheim. Tijdens het wandelen door mijn wijk ben ik een keer wat verder gelopen en kwam ik hier uit. Nu ben ik hier dagelijks te vinden met de honden. Het is vanaf waar ik woon een mooi rondje van ongeveer een uur."

Ton

Persoon / Plek / Activiteit

Functie

Productiebos

Wandelplek

Kans / Bedreiging

Kans:
+ Ontmoeting

Groen

Waarde

Bedreiging:
- Annexatie woningbouw
- Uit het zicht

Toegankelijkheid

“Je komt hier allerlei mensen tegen zoals wijkbewoners en mensen die in het Rivium werken en hier een wandeling maken tijdens de lunch. Ik heb hier zelfs weleens een groep mariniers gezien.”

Irene

Productiebos

05

Wandelen in het bos

Iets verder komen we Irene tegen. Ze woont twaalf jaar in de wijk en wandelt hier zo'n twee keer per dag met haar honden. Irene: “In de winter is het een prachtige plek om foto's te maken.” We vragen haar wie er zoal gebruik maken van het bos? Irene: “Je komt hier allerlei mensen tegen zoals wijkbewoners en mensen die in het Rivium werken en hier een wandeling maken tijdens de lunch. Ik heb hier zelfs weleens een groep mariniers gezien.” Dat niet alles strak is aangelegd spreekt haar wel aan. “Dan voelt het echt alsof je even in het bos loopt. Ik vind het pad waar we nu op staan ook mooi, gewoon een zandpad in plaats van iets met asfalt.”

We volgen de tip van Irene om middendoor te lopen en wanen ons inderdaad even in een echt bos.

Het verhaal van Wilco Maurik over Ministad Kralingseveer

Tijdens Ministad, dat plaatsvindt op een veld achter het Huis van de Wijk, kunnen kinderen een week lang hutten bouwen, losgaan op springkussens en meedoen aan allerlei activiteiten. "Je ziet de kinderen volop genieten. Daar doe je het voor", zegt Wilco Maurik, lid van het organisatieteam. Zelf kent Wilco Ministad nog uit zijn jeugd toen het evenement nog Huttendorp heette.

Team Ministad

KRALINGSEVEER BLIJFT HOE DAN OOK EEN SOCIALE WIJK

Vijftig jaar geleden werd Ministad bedacht om kinderen die niet op vakantie kunnen in de zomervakantie toch iets leuks te bieden. Inmiddels is het evenement niet meer weg te denken uit Kralingseveer.

Vijftig jaar Ministad

Tijdens Ministad, dat plaatsvindt op een veld achter het Huis van de Wijk, kunnen kinderen een week lang hutten bouwen, losgaan op springkussens en meedoen aan allerlei activiteiten. “Je ziet de kinderen volop genieten. Daar doe je het voor”, zegt Wilco Maurik, lid van het organisatie-team. Zelf kent Wilco Ministad nog uit zijn jeugd toen het evenement nog Huttendorp heette. “Mijn ouders werkten vijftig jaar geleden als vrijwilliger bij de eerste editie. Net als de oprichters: mijn oom Frans en tante Janny. Janny is inmiddels vijfentachtig jaar en staat nog steeds in de snoepkraam. Dat vind ik inspirerend.”

Barstensvol activiteiten

In de laatste week van de zomervakantie verwelkomt Ministad dagelijks zo'n tweehonderdvijftig bezoekers, van alle leeftijden. Je kunt er voor één dag of de hele week langskomen. Kinderen betalen €1,25 entree, inclusief een lunch. “Met het team bedenken we allerlei activiteiten voor de kinderen”, zegt Wilco. “Ook is er De Mooiste Hut-verkiezing en een Kralingseveer Got Talent-show. Daar oefenen de kinderen thuis al weken voor.” Van springkussens tot barbecues: veel wat nodig is voor Ministad wordt gesponsord door ondernemers uit de buurt. Na afloop wordt het gebruikte materiaal opgeslagen in grote containers voor volgend jaar. “Daar krijgen we hulp bij van aannemer Van Herk. Anders is het niet te doen met alle hekken en ander groot materieel dat we ieder jaar opnieuw gebruiken.”

Hechte groep vrijwilligers

“Bij Ministad zijn vrijwilligers onmisbaar”, zegt Wilco. “In januari komen we voor het eerst samen en verzinnen we een thema. De laatste keer was dat ‘Feest’, omdat het de eerste editie na corona was.” Bij de organisatie probeert Wilco ook jongeren te betrekken. “Wij geven ze een kans en het vertrouwen dat ze iets kunnen, maar ook fouten mogen maken. Dan zie je ze razendsnel ontwikkelen.” Kralingseveer voelt voor Wilco als thuis. Als hij zou verhuizen, dan in ieder geval niet ver weg. “Het is hier een dorp, maar dicht bij de stad waar alles is. Ik heb het hier naar mijn zin.” Vroeger kende hij iedereen, maar nu is er meer verloop. Dat is prima, want Kralingseveer blijft hoe dan ook een sociale wijk. “Er wordt wel eens geklaagd over iets onbenulligs als onkruid. Maar je moet ook zelf de dingen een beetje bijhouden.”

Problemen

Door de drukte op de Algeracorridor die Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Krimpenerwaard met elkaar verbindt, is er in de buurt veel verkeeroverlast. “Daar staat het geregeld vast, dus hebben we hier veel sluiptverkeer. Dat zou je kunnen oplossen door de IJsselmondselaan alleen

Bij de organisatie probeert Wilco ook jongeren te betrekken. “Wij geven ze een kans en het vertrouwen dat ze iets kunnen, maar ook fouten mogen maken. Dan zie je ze razendsnel ontwikkelen.”

06

Team Ministad

Wilco mist vooral het overleg dat er ooit was tussen de vele wijkinitiatieven in de buurt. Je kunt elkaar met zoveel dingen helpen en versterken, vindt hij.

toegankelijk te maken voor bewoners en bestemmingsverkeer.” Dan is er nog het probleem van het verzakken van woningen in sommige straten. Ook is het lege Bouwmanterrein, dat wacht op een nieuwe bestemming, een doorn in het oog. “De wijkraad heeft bijeenkomsten georganiseerd en ons gevraagd wat er beter kan en wat we met het terrein zouden willen. Dat is een goede ontwikkeling.”

Beter overleg

Overleg en samenwerking tussen de vele wijkinitiatieven in de buurt is erg belangrijk. Je kunt elkaar met zoveel dingen helpen en versterken, vindt hij. Over Ministad maakt Wilco zich geen zorgen. “Elk jaar weer zie je dat mensen bereid zijn om mee te helpen. Dat is geweldig. Daarnaast proberen we ook de nieuwe mensen in de wijk enthousiast te maken om langs te komen. Die zijn niet met Ministad opgegroeid, zoals wij. Maar juist de mix van al die verschillende mensen en leeftijden maakt het een mooi evenement.”

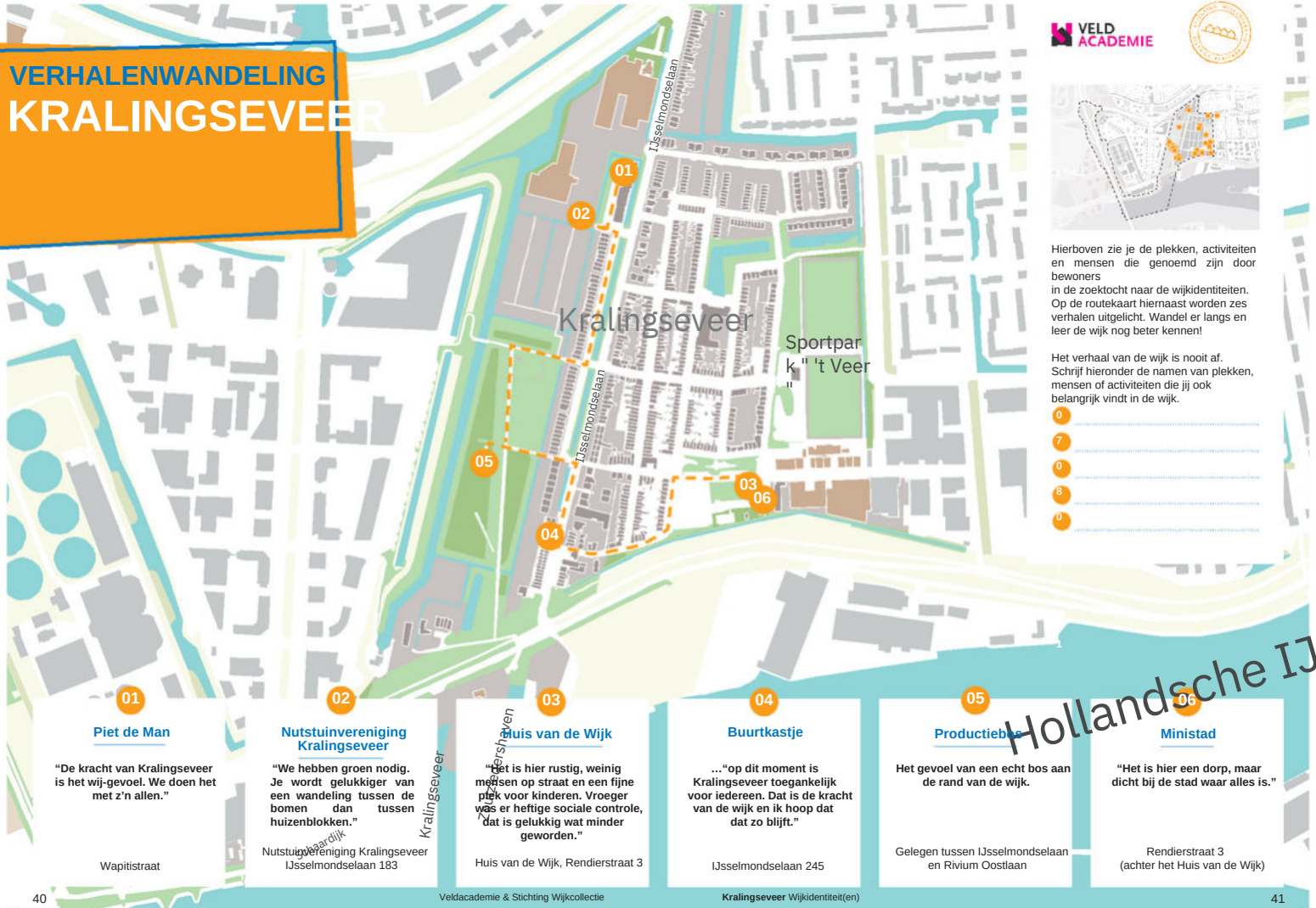
VERHALENWANDELING KRALINGSEVEER

Hierboven zie je de plekken, activiteiten en mensen die genoemd zijn door bewoners in de zoektocht naar de wijkidentiteiten. Op de routekaart hiernaast worden zes verhalen uitgelicht. Wandel er langs en leer de wijk nog beter kennen!

Het verhaal van de wijk is nooit af. Schrijf hieronder de namen van plekken, mensen of activiteiten die jij ook belangrijk vindt in de wijk.

- 0
- 7
- 0
- 8
- 0

Piet de Man

"De kracht van Kralingseveer is het wijk-gevoel. We doen het met z'n allen."

Wapitistraat

Nutstuinvereniging Kralingseveer

"We hebben groen nodig. Je wordt gelukkiger van een wandeling tussen de bomen dan tussen huizenblokken."

Nutstuinvereniging Kralingseveer
IJsselmondselaan 183

Huis van de Wijk

"Het is hier rustig, weinig mensen op straat en een fijne plek voor kinderen. Vroeger was er heftige sociale controle, dat is gelukkig wat minder geworden."

Huis van de Wijk, Rendierstraat 3

Buurtkastje

"...op dit moment is Kralingseveer toegankelijk voor iedereen. Dat is de kracht van de wijk en ik hoop dat dat zo blijft."

IJsselmondselaan 245

Productiebos

Het gevoel van een echt bos aan de rand van de wijk.

Gelegen tussen IJsselmondselaan en Rivium Oostlaan

Ministad

"Het is hier een dorp, maar dicht bij de stad waar alles is."

Rendierstraat 3
(achter het Huis van de Wijk)

COLOFON

Kralingseveer

Wijkidentiteit(en)

In opdracht van

Gemeente Rotterdam

In samenwerking met

Wijkraad Kralingseveer

Uitvoering

Veldacademie
Waalhaven Oostzijde 1
3087 BM Rotterdam
info@veldacademie.nl | www.veldacademie.nl

Stichting Wijkcollectie
Willem Buytewechstraat 145
3024 XE Rotterdam
info@wijkcollectie.nl | www.wijkcollectie.nl

Uitgave

1^e uitgave, december 2022
©2022 Stichting Wijkcollectie | Veldacademie

Copyright

De gebruiker mag het werk kopiëren, verspreiden, tonen en op- en uitvoeren onder de volgende voorwaarden:

Naamsvermelding De gebruiker dient de naam van Stichting Wijkcollectie en Veldacademie te vermelden. **Niet-commercieel** De gebruiker mag het werk niet voor commerciële doeleinden gebruiken. **Geen afgeleide werken** De gebruiker mag het werk niet bewerken.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl/>

Onderzoeksteam

Elisa Matse
Anne-Lotte Groenewegen

Nicole van Dijk

Coördinatie

Elisa Matse

Leonie Roukens

Wijkanalyse

Elisa Matse

Wijkreporter

Beke Olyrhook

Eindredactie verhalen

Cathelijne Beijn
Mariette van der Elburg

Vormgeving en beeldredactie

Rosemiek van der Linden
Minke Themans

Lotl Design - Marlies Bouman

Fotografie

Boy Berkhout

Beke Olyrhook

JONGE KUNSTENAARS UIT DE WIJK

In dit wijkakkoord refereren wij regelmatig naar de jeugd in de wijk. De wijkraad vindt het belangrijk om ook naar hun stem te luisteren. Afgelopen periode hebben we dat onder andere gedaan in het participatieproject rondom de herinrichting van de speeltuinen aan de Damhertstraat en de Buffelstraat maar ook door in gesprek te gaan tijdens evenementen zoals de kerstbalknutselmiddag en het lichtjesfeest.

Op de knutselmiddag waren we onder de indruk van het vele creatieve talent in de wijk, dit wilden wij u niet onthouden.

Geniet van het prachtige werk van een aantal jonge kunstenaars uit de wijk; Thijs, Jolie, Koen, Suus en Anouk.

**WIE DE JEUGD HEEFT,
HEEFT DE TOEKOMST.
DIT WIJKAKKOORD IS
OOK ZEKER VOOR HEN.**

KARIM'S VERBORGEN

Kunstenaar
Koen
Rosloot

Jolie

**Kunstenaar
Jolie
van Tienen**

BFFF

!!!
SYSSY

GO

??

SYSS

Kunstenaar
Suus
van Schellingen

62.

WRAALINGSE VEER!

Kunstenaar
Anouk
Sandee

WU ZUN KRALING SEVEER

Kunstenaar
Thijs
Rosloot